БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 122 (1900) | 22 июнь, пайшанба, 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

ҲАР ТУП ҒЎЗАНИНГ ҚОНИБ СУВ ИЧИШИНИ ТАЪМИНЛАЙЛИК!

СОВЕТ ТУЗУМИНИНГ БУЮК ҒАЛАБАСИ

Бугун 22 июнь. Бу кунни қаҳрамон халқимиз, шунингдек бутун прогрессив инсоният асло унутмайди. Жаҳонни ларзага келтирган, қитъалардан-қитъаларга ёпирилиб ўтган иккинчи жаҳон урушининг даҳшатли оловлари ана шу 22 июнда бизнинг муқаддас Ватанимизга ўз алангасини кўчирди. Европада бир қанча мамлакатларни зўрлик, шантаж йўли билан босиб олган фашистлар Германияси ўртада сулҳ шартномаси бўлишига қарамай, мамлакатимизга қўққисдан ҳужум қилди. Ватанимиз устида мисли кўрилмаган катта хавф пайдо бўлди. Урушиб катта тажрибага эга бўлган, тиш-тирноғигача қуролланган фашист босқинчилар «яшин тезлигида» ғалаба қилиш учун бор кучини жангга ташлади. Ватанимизнинг ичкари томонларига қараб силжий бошлади.

Падарибузрукворимиз Владимир Ильич Ленин ташкил этган, революция жангларида тобланган шонли Коммунистик партиямиз душманга қарши кўтарилган халқимизнинг мардонавор курашига бош бўлди ва Ватанимизнинг бутун куч-қувватини фронтга, босқинчилар устидан ғалаба қозониш манфаатларига қаратди.

Ватанимиз халқлари ҳаёт-мамот жангига кўтарилдилар. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати одам кучлари ва моддий ресурсларни тўла таъминлаб, фронт орқасини мустаҳкам калъага айлантирдилар. Тез ғалаба қилишга умид боғлаган душманнинг машъум ниятлари пучга чиқди. Қора денгиздан Шимолий қутб денгизигача чўзилган кенг жанг майдонларида халқимизнинг мислсиз қаҳрамонлиги натижасида, қутирган фашист босқинчилар ўз ўтларига қоврила бошладилар.

Шавкатли Қуролли Кучларимиз 1941—1942 йиллар қишида Москва остонасида душман қўшинларининг ҳужумини тўхтатдилар ва уларнинг шармандасини чиқариб, чекинишга мажбур этдилар.

1943 йил ёзидан бошлаб жанговар қўшинларимиз ҳамма фронтлар бўйлаб ҳужумга ўтдилар ва фашист босқинчиларга қақшатғич зарбалар бериб, уларнинг қолган-қутганларини ўз уясида бутунлай тор-мор келтиришга отландилар. Қаҳрамон армиямиз гитлерчи босқинчиларни мажақлаб, таъқиб этиб, бир қанча қўшни ғарбий мамлакатлар территориясига қадам қўйдилар ва у мамлакатлар халқларини фашизм қуллигидан озод этдилар. Шонли Қуролли Кучларимиз ўзининг ҳалоскорлик традициясига садоқатликларини кўрсатиб, башариятнинг буюк ҳурмат ва муҳаббатига сазовор бўлди. Фашизм исканжасидан озод бўлган халқлар шонли армиямизни ҳалоскор армия деб ўзларининг чексиз ҳурмат ва миннатдорчиликларини изҳор этдилар.

Совет Иттифоқининг гитлерчилар Германияси устидан қозонган буюк ғалабасини таъминлашда бошқа қардош халқлар каби ўзбек халқи ҳам совет ватанпарварлигининг ёрқин намунасини кўрсатди. фронт учун зарур нарсаларни пайдарпай етказиб бериб турди. Ўзбек халқининг асл фарзандлари мардлик ва жасорат кўрсатиб. душман устидан қозонилган буюк ғалабамизга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Фронтда қўмондонликнинг жанговар топшириқларини аъло даражада бажарган 75 ўзбек йигитига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. 118 минг ўзбек жангчилари орденлар ва медаллар билан мукофотландилар.

Қаҳрамон Қуролли Кучларимиз Ғарбда фашистлар Германиясини тор-мор келтиргандан кейин Шарқда империалистик Японияни таслим бўлишга мажбур этдилар, бу шонли ғалаба натижасида башариятга катта хавф туғдирган иккинчи жаҳон урушининг ўғи ўчирилди. Жаҳон халқлари тинчлик ва осойишталикда яшай бошладилар.

Совет Иттифоқининг гитлерчи босқинчилар устидан қозонган оламшумул-тарихий ғалабаси туфайли, марказий ва Шарқи-жанубий Европада фашизм асоратида эзилиб ётган бир қанча мамлакатларнинг халқлари озодликка эришдилар. Бу мамлакатларнинг меҳнаткашлари ўз коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарлигида халқ революциясини амалга оширдилар. Шарқда Хитой Халқ Республикасининг вужудга келиши империализм системасига қаттиқ зарба бўлди, қудратли социализм лагери майдонга келиб, халқаро тинчлик ва осойишталикнинг буюк омилига айланди.

Совет Иттифоқи Улуғ Ватан урушида катта қурбонлар бериб, ўз эрки ва бахт-саодатини сақлаб қолди. Совет давлати ўзининг ленинча ташқи сиёсатига қаттиқ амал қилиб, тинчлик сиёсатини жаҳон халқларининг осойишталигини изчиллик билан ҳимоя қилиб келмоқда. Никита Сергеевич Хрушчевнинг Венада АҚШ президенти Ж. Кеннеди билан учрашуви Совет давлатининг халқаро кескинликни юмшатиш, барқарор тинчликка интилаётганлигининг ёрқин гувоҳидир.

Лекин АҚШ империалистлари ва уларнинг агрессив блокларига қўшилган шериклари жаҳонда нотинчлик туғдиришга, уруш оловини ёндиришга интилиб келмоқдалар. Жазоир, Конго, Лаосда бошланган уруш ва Кубага қилинган қуролли ҳамла — буларнинг ҳаммаси АҚШ империалистларининг қўли билан амалга оширилмоқда, улар жаҳон халқларининг тинчлиги ва озодлигига таҳдид қилмоқдалар.

Совет давлати, социалистик лагерь мамлакатларининг халқлари, бутун прогрессив инсоният жаҳонда барқарор тинчлик учун астойдил кураш олиб бормоқдалар. Совет халқи, шунингдек Қуролли Кучларимиз Улуғ Ватан урушининг сабоқларини асло унутмайдилар. Халқимиз, армиямиз она-Ватанимизга ҳужум қилишга журъат этган ҳар қандай ёвуз душманга қарши қақшатғич зарбалар беришга ҳамма вақт тайёр туриптилар. Ҳозир қуролли кучларимиз ҳар қачонгидан ҳам қудратлидир. Ракеталаримизнинг жанговар қудратига ҳам эндиликда ҳеч ким шубҳа қилмайди.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари Улуғ Ватан уруши бошланган куннинг 20 йиллигини тинч ижодий меҳнати барқ уриб яшнаётган, КПСС XXII съездини янги ва улкан меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун ҳар қачонгидан ҳам зўр уюшқоқлик билан меҳнат қилаётган бир вазиятда кутиб олмоқдалар. Жангларда чиниққан, оғир синовларда матонат ва жасорат кўрсатиб она-Ватан олдидаги ўз бурчини шараф билан оқлаб келаётган қаҳрамон халқимиз жонажон партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги ва раҳбарлиги остида мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш йўлида янгидан-янги ғалабаларга эришади.

Н. С. ХРУШЧЕВ ИРОҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЭЛЧИСИ АБДИЛ ВОҲОБ МАҲМУДНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Ироқ Республикасининг СССРдаги элчиси Абдил Воҳоб Маҳмудни Совет Иттифоқидан жўнаб кетиши муносабати билан 20 июнда Кремлда қабул қилди ва у билан дўстона суҳбатлашди.

Совет халқининг қаҳрамонона зафари

МОСКВА, 20 июнь. (ТАСС). Пойтахт меҳнаткашларининг Горький номидаги Марказий маданият ва истироҳат парки ёзги театрида бугун бўлиб ўтган йиғилиши совет халқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида эришган сўнмас зафарига бағишланган эди.

Йиғилишда сўзга чиққан Совет Иттифоқи маршали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. И. Еременко, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Люблин қуйиш-механика заводининг пўлат эритувчиси А. Г. Звездин. Лихачев номидаги автомобиль заводининг ёш наладчиги А. Тверкаевлар социалистик Ватан озодлигини ва мустақиллигини ҳимоя қилган совет кишиларининг фидокорона қаҳрамонлиги ҳақида. халқимизнинг тинчлик ишига садоқати тўғрисида гапирдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Берлин, Варшава, Париж, Лондон, Хельсинки аҳолисига қарата якдиллик билан мурожаат қабул қилдилар.

* * *

Измайлов маданият ва истироҳат паркининг ёзги театрида 20 июнда ўтказилган кеча «Уларнинг номи асрлар бўйи яшайди» деб аталди.

РСФСР Олий Совети номидаги ҳарбий билим юртининг собиқ бошлиғи Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал С. И. Младенцев, Совет Иттифоқи Қаҳрамони полковник А. И. Пешков, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Медведев номидаги партизан отрядининг қатнашчиси М. А. Фортуб кеча қатнашчиларига ўз хотираларини айтиб бердилар.

ҒУЖ-ҒУЖ ШОНА, БЕҲИСОБ ГУЛЛАР...

Исмоил ака Иноғомов бошлиқ бригада далаларини айлансангиз ғуж-ғуж шона ва гулларни кўриб завқингиз ошади. Мана, бир учи уфққа туташган пахтазор. Бахмал ғўзалар эсаётган майин шабадада оҳиста тебранади. Ғуж-ғуж шона ва гуллар ўзини кўз-кўз қилади. Далада ҳаёт қайноқ.

Сувчи Турсунбой ота Худойбергановни ости қўяверасиз. У жўякларга жилдиратиб сув оқизаяпти. Барча жўякларда сувнинг бир текисда оқиши отани қувонтиради. Ҳа, отанинг қувониши бечиз эмас. Ахир, Турсунбой ота бир кунда қанчадан-қанча сувни ғўзаларнинг илдизига қуяяпти. Бу билан у миллион-миллионлаб кўсакларнинг сақлаб қолинишига ўз ҳиссасини қўшмоқда! Абдужаббор Қодиров ва Абдурасул Исҳоқовларни айтмайсизми?! Улар машина рулини дадиллик билан бошқариб, бири ғўзага кўндалангига, иккинчиси узунасига ишлов бераяпти, озиқлантираяпти. Бу ерда Турдибой ота Ҳайитбоев, Юсуфбек ота Қозоқбоев, Саъдулла ота Ирисов каби кексаларни ҳам учратасиз. Улар, бригадамизнинг «оқ олтин» хирмони баракали бўлсин, бу ишга биз ҳам ўз улушимизни қўшайлик деб, далага ўз ихтиёрлари билан отланишган эди. Хуллас, ҳамма ҳар бир туп ғўзанинг соғлом ва бақувват, серҳосил бўлиб етишиши учун қайғираяпти.

Колхознинг бошқа бригадаларида бўлсангиз ҳам далада ҳаёт ана шундай қайноқ, ғўзалар бундан ҳам серҳосил. Соат сайин ривож топаётгандек, ҳосилига-ҳосил қўшилаётгандек туюлади. Ҳа, шундай. Мана 160 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» кўтариш учун курашга бел боғлаган ўртоқ А. Айтқулов бошлиқ бригада далалари. Ғўзалар мавж уриб ўсаяпти. Шона ва гулларни санаб улгуролмайсиз. Барча майдондаги ғўзалар аллақачон иккинчи парваришдан чиқарилди. Учинчи парвариш ҳам бошланди. Ғўзалар қондириб суғорилаяпти. Бу—бригаданинг хирмони албатта баракали бўлишидан далолат беради. Суратга бир қаранг. Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг бригадири ўртоқ А. Айтқуловнинг (чапдан) қувончи ичига сиғмайди. У колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Н. Мадалиевга бараж ва серҳосил ғўзаларни кўрсатиб турибди.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Илғор сувчилар тажрибаси

Сувчи—ғўзанинг табиби

Бирор картага сув таращдан аввал сувчи ернинг баланд-пастини, ўсимликнинг аҳволини кўздан кечириб чиқади. Ғўзаси пастроқ, авжи камроқ ерларни белгилаб қўяди. Сувни ана шу асосда эгатларга тараб, нимжон ғўзаларга дармон беради, танини яйратади.

Мен кўп тажрибали сувчилардан таълим олганман. Шуларга қаттиқ амал қиламан. Мана, шу сабоқларнинг бири: айрим сувчилар суғоришни катта эътибор билан ўтказишмайди. Оқибатда ё карта четида, ё ўртасида, ишқилиб бирор жойда сув ичмаган эгатлар қолади. Бунинг зарари ҳаммага тушунарли албатта. Ўша сувсиз қолган жойда экин ўсишдан қолади, ҳосил тўкади. Бундан ташқари кўпгина ғўза зараркунандалари сув бормай қолган жойда жон сақлаб қолади. Кейин улар тухум қўйиб бемалол кўпаяберади.

Бундай камчиликка йўл қўймаслик учун икки нарсани унутмаслик керак. Биринчидан, сувчи бепарво бўлмасин, сув тараган эгатларни вақти-вақти билан синчиклаб кўриб чиқсин, ўқ ариқдан туриб сувнинг оқишини, ғўзанинг қонишини кузатмоқчи бўлган сувчи хато қилади.

Иккинчидан — суғоришни икки сменада ташкил қилиш керак. Шундай қилинса сувчига кўп оғирлик тушмайди. Ҳар қайси сувчи ўз сменасида сергак туради. Энг муҳими сувдан кечаси ҳам тўла фойдаланиш мумкин бўлади. Сувчи смена оғишмай ишлаганда эса кундузлари чарчаб қолиб, кечаси дам олиши керак. Бундан бошқа илож ҳам йўқ. Демак, тунги дам олиш вақтида ё сувнинг бир қисмидан фойдаланади, ёки кўллаб кетишидан қўрқиб бутунлай беркитиб қўяди. Баъзан, сув зовурларга ташлаб юборилади. Сув озроқ бўлиб турган бир даврда бунинг зарари ҳам катта.

Биз ғўзани тунда суғоришга катта аҳамият берамиз. Бунинг фойдаси кўп. Бу йил ернинг нами жуда кам. Дарё — каналлардаги сув ҳам ўтган йилдагидан анча оз. Агар ғўза кўпроқ кечаси суғорилса сув тежалади, исроф бўлмайди. Кундузи эса сувнинг анчагина қисми буғланиб кетади. Бундан ғўзага кундуз сув қуймаслик керак деган маъно келиб чиқмасин. Ҳозир ғўза кечасию-кундузи сув-сув дейди. Гап шундаки, тунги суғоришнинг фойдаси кундузги суғоришнинг фойдасидан каттароқ. Ғўза кечаси билан мириқиб сув ичиб, кундузи офтоб нурига тўйса, шонага-шона, гулга-гул қўшади. Ҳосил шохлари кўпайиб тезроқ чеканкабоп бўлади. Бошқача қилиб айтганда пахта эрта очилади, ҳосил мўл бўлади. Биз бригадамиздаги ҳамма ғўзани ана шу асосида қондириб суғормоқдамиз.

Ш. АЛИСУЛТОНОВ.
Сирдарё районидаги «Биринчи май» колхозининг сувчиси.

Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг йиғилиши

21 июнда Тошкентда Ўзбекистон пойтахти жамоатчилиги вакилларининг Улуғ Ватан уруши бошланган куннинг йигирма йиллигига бағишланган йиғилиши бўлди. Саноат ишлаб чиқариши илғорлари, шаҳар интеллигенцияси вакиллари. Совет Армияси жангчилари Округ офицерлар уйи ёзлик театрининг залини лиқ тўлдирдилар. Президиумда Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари М. М. Мусахонов. Г. Ф. Наймушин, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. В. Бабков, республика министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ўтирибдилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. М. Муртазоев очди. Тинчлик учун улуғ курашчи ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиума гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланади.

Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали И. И. Федюнинский доклад қилди.

Докладчи фашист босқинчиларни ер билан яксон қилган совет халқининг улуғ жасорати ҳақида батафсил гапиради. Коммунистик партия доно йўл-йўриқ кўрсатиб турган ва раҳбарлик қилган мамлакатимиз халқлари, қуролли кучларимиз дейди у, Улуғ Ватан урушидан ўчмас шон-шуҳратга эга бўлган ғолиб сифатида чиқдилар. Уруш йилларида совет халқи кўрсатган оммавий қаҳрамонлик ва фидокорликни, шижоаткорлик ва уюшқоқликни тарих ҳали кўрмаган эди. Ватан уруши ва ўша даврда энг кучли ҳисобланган империалистик ҳарбий машинанинг тор-мор келтирилиши совет ижтимоий ва давлат тузуми устунлигини ёрқин намойиш қилди, дунёда энг илғор марксча-ленинча идеологиянинг, совет ҳарбий фанининг ғалабаси бўлди.

Кўп миллатли Совет давлати кучлари ва қудратининг манбаи бўлган совет халқларининг дўстлиги Улуғ Ватан уруши йилларида тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди ва тобланди. Докладчи Ўзбекистон меҳнаткашлари гитлерчилар Германияси устидан ғалаба қозониш ишига катта ҳисса қўшганликларидан далолат берувчи ёрқин фактлар ва мисоллар келтирди. Жангларда кўрсатган мардлиги ва жасорати учун ўзбек жангчиларидан 118 минг киши орден ва медаллар билан мукофотланди. 75 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони фахрий унвонига сазовор бўлди. Ўзбекистон уруш йилларида Совет Армиясининг энг йирик арсеналларидан бири бўлди.

Сўнгра ўртоқ Федюнинский империалистлар гитлерчилар Германиясининг мағлубиятидан сабоқ чиқариб олмаганликларини айтади.

Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари, дейди нировардида докладчи, Улуғ Ватан уруши бошланган куннинг 20 йиллигини КПСС XXII съездига тайёргарлик туфайли умумхалқ куч-ғайрати янада юксалиб кетган бир вазиятда кутиб олмоқдалар. КПСС XXII съезди бутун совет халқини коммунизмнинг тўла ғалабаси учун курашнинг улуғвор программаси билан қуроллантиради. Ўзбекистон меҳнаткашлари партиянинг навбатдаги съездини ниҳоятда руҳланиб кутиб олмоқдалар.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Никита Сергеевич Хрушчевга баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар. (ЎзТАГ).

ТУНГИ ЧИРОҚЛАР

Раис бир нафас ўй суриб ўтирди.

—Қайси бирини айтсам экан-а?— ўз-ўзига савол берди у столдан кўзини узмай, кейин бир нарса ёдига тушгандай ялт этиб суҳбатдошларига қаради. Миййгида кулиб, сўзида давом этди:

— Тузук сувчи йўқ экан деб кўнглингизга келмасин тағин, гапирсам, мақтагандай бўлар. Лекин рост гапни яшириш ҳам яхши эмас. Районда биздагидай миришкор сувчилар кам топилади. Битта мисолни айтсам, ўзларингиз топиб оларсизлар. Ўтган йилги аҳвол ҳаммамизга маълум. Пахтадан кўнгилдагидек ҳосил кўтаролмадик. Райондаги кўп хўжаликлар 9-14 центнердан ҳосил олди, холос. Лекин шунда ҳам биз минг гектар еримиздан 24 центнердан пахта сотдик. Ҳосилдорликда ҳеч қайси колхоз, ҳеч қайси совхоз бизнинг олдимизга тушолмади. Мен ўзим бу ютуқни сувчиларимизнинг меҳнати орқали қўлга киритдик деб ўйлайман. Улар қўл учида иш қилишмади. Бу сувчиларнинг ҳаммаси ҳам мақташга лойиқ одамлар.

— Ўшалардан биронтасини айтинг,— илтимос қилди суҳбатдошларнинг бири.

— Саримсоқ ака Ашуров деган сувчимиз бор, — раис сўзида давом этди. — Жуда шинаванда одам. Пахтага сув олиндими, тамом. Ҳосилни етилтириб, сувни тўхтатмагунча даладан кетмайди, уни қоқ тушда ҳам, илк саҳарда ҳам сув тепасида учратасиз. Супрадай жой кўллаб ёки сувга қонмай қолгудай бўлса, бир ҳафта қовоқ солиб гапирмай юради. Шоназар ака исмли сувчимиз ҳам бор. Бу одам ҳам Саримсоқ ака билан бирга ишлайди. Қурбон ота Сафаров, Эргаш ака Қосимов деган сувчиларимиз булардан ҳам ўтиб тушади.

— Улар қайси бригададан?

—Қурбон оталарми, иккинчи бригададан. Бошлиғи Тожибой Анорқулов деган йигит. Ўзи коммунист, 30 ёшларда бор.

—Ўтган йили иши қандай бўлувди?

— Ери 150 гектар эди. 27 центнердан ҳосил олишди. Бу йил 400 тонна «оқ олтин» кўтарамиз дейишаяпти.

* * *

Ҳулкар юлдузи эндигина кўринган пайт эди. Раис Азизхон ака, бригадир Тожибой Анорқулов билан далага келишди. Катта каналнинг биқинидаги пастқамликка машинани тўхтатишиб, кеча сув таралган карта томон йўл олишди. Оралиқ анча, етиб боргунча бир чой қайнагулик фурсат ўтарди. Икковлан уёқ-буёқдан гаплашиб борардилар.

— Мана кўрарсиз, Қурбон ота далани ташлаб кетмайди, — деди бригадир. Раис индамади. 4-5 қадам сукут қилиб боргач, «борсак маълум бўлади» деб қўйди.

Ой аллақачон ботган. Раис билан бригадир уват ёқалаб боришарди. Қаршида милт-милт этган чироқ кўринди. Бироздан кейин 13 гектарлик картанинг кун ботиш томонидан енгилгина шарпа эшитилди. Бригадир айтгандай Қурбон ота сув бошидан кетмаган эди. Бошлиқлар нарида тўхтаб, бир зум отани кузатдилар. У аҳён-аҳён жилдираб сув оқаётган эгатларга чироқни яқин келтирар, баъзан эҳтиётлик билан сув кечиб, эгат этагига борар, қўл фонарнинг қайишини белбоғига қистириб, авайлабгина кетмон ишлатарди.

Раис мамнун эди. У Қурбон ота томон қадам қўйишдан аввал атайлаб йўталиб қўйди, кейин томоқ қирди. Бу унинг «биз келяпмиз, Қурбон ота» дегани эди.

— Ким у, — фонарни шарпа келган томонга тўғрилади Қурбон ота. Бригадир жавоб қилди:

— Биз, отахон.

Анча ерга сув таралган. Нарироққа бориш учун сув кечишга тўғри келарди. Шуни ўйлади шекилли, Қурбон отанинг ўзи бу томонга келди.

— Ҳорманг энди, ота.

— Ие-ие! Сиз ҳам шу ердамисиз, раис? — шошиб қолди Қурбон ота, кейин ҳазиллашди. — Нима мени тушларингда кўрдингларми? Тун яримдан оққанда келибсизлар.

Учовлан пича чақ-чақлашдилар. Кейин раис жиддий гапга ўтди:

— Эртага сувчиларни тўплаб, бир кенгашиб олсак. Шунга нима дейсиз, Қурбон ака?

— Ҳар каллада ҳар ҳаёл деган гап бор. Сувчининг ҳам ҳар хили бўлади. Йиғилишиб, қиладиган ишимизни маслаҳатлашиб олсак, бундан соз бўлармиди?

— Биз ўзимизни миришкор сувчилар, деб юрамиз, — ачиниб гапирди раис. Лекин ҳали ишимизда камчиликлар кўп. Бир сувчининг иши иккинчисига тўғри келмайди. Биров эгатга тараган сувини бир суткада беркитади, биров чорак суткада.

— Бу гапингиз тўғри. Лекин соатига қараб, вақт санаб, сув тутадиган сувчи сувчи эмас. Ғўзанинг қонганини соат эмас, ўша ғўзанинг ўзи айтади. Сувчи шуни пайқайдиган бўлиши керак. Аммо қизиққан одамга суғориш илми тез бўйсунади. Ўзимдан қиёс-да. Кўкабулоқдан шу ерга келган йилимиз беда суғоришдан бошқасини билмаганман. Мана, ўнбир йил ўтди. Энди сувчиман десам бўлади.

— Қурбон ака, эртага бўладиган кенгашда орттирган тажрибаларингиздан гапириб берсангиз, — илтимос қилди раис.

— Йўғ-е, деди ҳижолат тортиб Қурбон ота, — Саримсоқвой, Шоназарвойлар бор. Тенг-курс бўлсак, улар биздан кўпроқ билишади.

— Ҳали айтдингиз-ку, ҳар каллада ҳар ҳаёл деб,— гапга аралашди бригадир.

Ота ҳайрон бўлибми, рози бўлибми индамади. Бригадир раис билан кетгандан кейин унинг фикри эртага айтадиган гаплари устида бўлди.

Тонг оқариб, тун чойшабини йиғди. Қурбон ота туни билан сув ичган ерларни шошилмасдан оралаб чиқди. Универсалчи Худойқул Мелибоев олган жўяклардан кўллаган нам ғўзаларга етиб келар-келмас тўхтаган. Икки томондан сингиб келган қоп-қора нам тупроқ орасида узун чизиқ пайдо қилган. Картадан кўчатлар ўша тўғри чизиқ бўйлаб чиройли саф тортиб турипти. Қурбон ота шуларни кўриб, юрагидан қувонди. Қуёш чиқишини кутиб, яшнаб турган ғўзаларга яна бир нафас суқланиб қаради-да, кетмонини елкасига ташлади.

С. САМИЕВ.
Гулистон районидаги «Красний Восток» колхози.

Тошкент области ярим йиллик гўшт сотиш планини бажарди

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, КПСС XXII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XVI съезди шарафига муносиб меҳнат совғалари тайёрлаш учун курашаётган областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари 21 июнь куни ярим йиллик гўшт сотиш планини 102,5 процент бажарди. Давлатга 100465 центнер гўшт етказиб берилди.

Бўстонлиқ, Юқори Чирчиқ, Бўка, Калинин, Қуйи Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Пискент, Сирдарё, Чиноз Янгийўл районлари бу соҳада яхши натижаларга эришдилар.

Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз (раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Ортиқов) чорвадорлари эришган ютуқлар мақтовга лойиқ. Бу колхоз йиллик планини бажариб, зиммага олинган мажбурият ҳисобидан давлатга 400 центнер гўшт етказиб берди. Оржоникидзе районидаги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Т. Нормуҳамедов раҳбарлик қилаётган Ленин номли колхоз ҳам давлатга гўшт сотиш йиллик планини муваффақиятли бажарди.

Молларни бўрдоқига боқиш ва давлатга гўшт сотиш соҳасида 4-«Вревский» совхози (директори Аъзамов, бош зоотехник Скляр ўртоқлар) яхши натижаларга эришди. Бу совхозда давлатга топширилган ҳар бир қора молнинг оғирлиги 511 килограмм, чўчқа 100 килограммдanga тўғри келди. Совхознинг чўчқабоқари ўртоқ Усейнов беш ой ичида 424 бош чўчқани бўрдоқига боқиб, давлатга 429 центнер гўшт топширилишини таъминлади. Давлатга топширилган гўштнинг 60 процентини чўчқа гўшти ташкил этади.

Лекин областимизда ярим йиллик план бажарилганлиги билан хотиржамланиб бўлмайди. Бир қатор хўжаликларда бўрдоқига боқиш ишлари талабга жавоб берарли даражада эмас. Бу хўжаликлар гўшт етиштиришда областни орқага тортмоқдалар. Ҳалигача ярим йиллик гўшт сотиш планини бажара олмаган Янгиер, Гулистон, Бекобод, Оққўрғон, Оҳангарон районларининг колхоз ва совхозлари шулар жумласидандир.

Айниқса ярим йиллик планни 12 процент бажарган Оққўрғон районидаги Калинин номли, 6 процент бажарган Бекобод районидаги «Победа», 20 процент бажарган Сирдарё районидаги Тарас Шевченко колхозлари, 1-«Оҳангарон», «Бўка», 2-«Боёвут» совхозлари раҳбарлари гўшт сотиш планини бажаришда оқсаётганликларини тушуниб қўйишлари керак.

БУГУН УЛУҒ ВАТАН УРУШИНИНГ БОШЛАНГАНИГА 20 ЙИЛ ТЎЛДИ

Оловли йиллар изи ўчмас элнинг дилидан,

ЖАНГЧИ ЙИГИТ „ОҚ ОЛТИН" МАЙДОНИДА

— Тревога!!! — деган салобатли овоздан қисм оёққа турди. Жангчилар кўз очиб юмгунча қўлга қурол олиб, ҳужумга шайландилар.

Атрофда нималар рўй бераётганини дарров пайқаш қийин. Узоқдан оғир тўпларнинг гумбур-гумбури эшитилар, жангчиларнинг қоқ тепасида самолётлар ер-кўкни титратиб шовқин соларди. Совет жангчилари шиддатли ҳужумга ташландилар. Жон олиб, қон тўкиб душман бошига ажал ёғдирдилар. Бироқ, тўсатдан бошланган кенг миқёсдаги тўхтовсиз ҳамла қўшинларимизни шошириб қўйган эди. Кечга томон вақтинча янги маррага чекинишга буйруқ берилди.

Бу воқеа 1941 йилнинг 22 июнида Украинада — Шимолий Буковинанинг Черновици шаҳрида бўлган эди. Улуғ Ватан урушининг ўша биринчи кунида гитлерчи галаларга қақшатғич зарбалар берган совет жангчилари орасида Самарқанд областининг Хатирчи районида туғилиб ўсган ўзбек йигити Шамитдин Ўрозов ҳам бор эди.

Уруш доираси борган сари кенгайиб борди. Шамитдин ўз ватандошлари билан ҳаёт-мамот жанги қилди. Эрк, бахт ва биродарлик туфайли ягона оилага бирлашган кишиларимиз чекинишни тугатиб, қатъий ҳужумга ўтдилар. Шамитдин Ўрозов, ҳам ёв қувиб, унинг кетидан таъқиб этиб Эльбагача борди. Иккинчи марта яраланса ҳам партия ва халқ чақириғи туфайли яна жангга қайтди. Душманни Берлинга қамаб, Рейхстаг устига ғалаба байроғини тикмагунча қўлдан қуролини ташламади.

Эҳа, қандай оғир эди у кунлар. Баъзан, оч-яланғоч жанг қилишга, шер йигитларни — мард йигитларни қурбон беришга тўғри келди. Бироқ, ўт кечиб, ўқ кечиб, ўлим таҳдид қилиб турган кезларда Шамитдинлар ўз тинчлигини ўйламадилар. Ҳар қадамда уларнинг кўз ўнгида она юртнинг табаррук тупроғи, оқ олтин далалари, кумуш буғдойзорлар ўтиб турди. Оқсоч оналар, оқсоқол оталарнинг кўз ёши қилиб «ей бориб, омон кел» деганлари, сулув келинчакларнинг «хайр, кутаман» деб шивирлаганлари, гўдакларнинг сўнгги бор талпиниб «дада» деганлари қулоқлари остидан нари кетмади.

Шамитдинлар ғалаба қилдилар. Жанг тугаб, ғалаба қозонилгач, ўзбек йигити ҳам ўз элига — Хатирчига қайтди. Қадрдон даласида ёри-биродарлари билан қувнаб ишлади. Шу ерда партия халқни янги ерлар ўзлаштиришга чақирди. Шу орада Шамитдин ака ҳам бу чақириққа лаббай деб жавоб берди-да, Мирзачўлга келди. Гулистон районининг Крупская номли колхозида белни маҳкам боғлаб меҳнат қила бошлади.

Яқинда уни гуллаб турган ғўзалар орасида кўрдик. 150 гектар янги ер очиб, биринчи марта чигит экишяпти. Ҳар гектар ердан 25 центнердан оқ олтин кўтаришга аҳд қилган 24 азаматга Шамитдин ака бош бўлибди. Улуғ Ватан уруши йилларида у қўлга автомат олиб, она юртни омон сақлаб қолган эди. Бугун қудратли техника қанотида жавлон уриб Ватан қудратига-қудрат қўшяпти, «оқ олтин»ни мўл қилиб, юртни кийим-кечакка, ноз-неъматга буркаяпти.

Мана шу оғир кунлардан бери роса 20 йил ўтди. Шу муддат ичида Шамитдин аканинг бир ўзи бунёдга келтирган бойликларни бир кўз олдингизга келтиринг. Эҳтимол у етиштирган пахта бутун республикага етар. Эҳтимол у боққан бўрдоқилар юзлаб тўй-томошаларга хизмат қилгандир. Мана, кечаги жангчи бугун нималар қиляпти!

С. СУЛТОНОВ.

Суратда: Сталин мукофоти лауреати рассом П. А. Кривоноговнинг «Ғалаба» картинасидан репродукция.
(ТАСС фотохроникаси).

Бундан 20 йил муқаддам бизнинг тарихимиздаги энг оғир ва қонли урушни совет халқига қарши бошлаган эдилар. Душман Москва бўсағасига келиб қолган эди, у Волга бўйига бориб етган эди, совет территориясининг анчагина қисмини эгаллаб олган ва қуритган эди. Лекин Совет Иттифоқи душманнинг тазйиқига бардош бериб, бу урушда енгиб чиқди. Биз Берлинга келдик, урушни бошлаганларнинг жазосини бердик.

(Н. С. Хрушчевнинг 1961 йил 15 июнда радио ва телевидение орқали сўзлаган нутқидан).

Субҳидам, яшнарди феруза осмон

Уфқда табассум, — қуёш
чеҳраси,
Субҳидам, яшнарди феруза
осмон.
Тинч эди бинокор элнинг
нафаси,
Тинч бўлсин деярли жумлаи
жаҳон.
Лекин ўқ узилди тонгда
сарҳадда,
Олтин ғаллазорлар ловуллар
эди.
Ўт ёнди шаҳарда, неча қаватда,
Тинч кўкка кузғунлар ёприлар
эди.
Чегара белгиси ёнида посбон
Сўнгги томчи қони қолгунча
турди.
У бунда турмади, тўкиб қутлуғ
қон
Жойидан жилмади ёвларни
урди.
Мамлакат қўзғалди, муқаддас
жангга,
Ғалаба байроғин кўтарди
баланд,
Ёвни яқин қўймай она-
Ватанга,
Яна тинч ҳаётни бошлади
хурсанд.

НАЗАРМАТ.

Баракалла, тўпчилар

«Душман» эгаллаб олган тепаликда взвод уни тор-мор келтириб, олға интилди. Ўқчиларнинг ҳужумини старший сержант Николаевнинг тўп расчёти қувватлаб турди. Артиллериячилар эса пиёда қўшинларнинг жанговар сафида эди.

Ҳужумчилар текисликка чиққанда, командир «газ» деб огоҳлантирди. Солдат ва сержантлар тезлик билан противогаз кийиб олгач, вазифани бажаришда давом этдилар. Шу вақт чапда «душман» пулемёти ўт очиб қолди. Ўқчилар ерга ётишди.

«Душман»нинг ўт очган нуқтаси яксон қилинсин! — старший сержант Николаевга офицер буйруқ берди.

Артиллериячилар сигнал бўйича бир неча секунд ичида тўпни жангга тайёрлаб тўғри наводка билан отишга шайландилар.

Ҳамма ўз жойида турибди. Шеригидан снаряд қабул қилиб олган оддий солдат Смирнов уни патронникка жойлаштирди. Наводкачи ефрейтор Ширигалин команда бўйича установкаларни жуда тез жойига қўйиб, тўпни мўлжалга тўғрилади.

Тўп гумбурлади. Снаряд нишондан бир неча метр орқада портлади.

Ширигалин наводкага зарур ўзгаришларни киритиб, иккинчи марта отади. Бу сафар снаряд мўлжалга аниқ тушди. «Душман» пулемёти яксон қилинди. Энди ҳужумга ўтиш учун йўл очиқ...

Бир неча кундан кейин расчёт яна ўқ отишга борди. Бу гал артиллериячилар «душман»нинг юриб кетаётган танкига қараб ўқ уздилар. Наводкачи ефрейтор Ширигалин 4 та ўқ отиб, тўрттовини ҳам нишонга тўғри туширди.

— Мана, бу — снайперчасига бўлди, — дея жангчиларни табриклади командир ва мураккаб вазифани аъло даражада бажарганликлари учун уларга ташаккур эълон қилди.

Комсомол аъзоси, старший сержант Владимир Николаев командирлик қилаётган тўп расчёти ўқ отиш ва тактик машғулотларнинг ҳаммасини муваффақиятли ўтказди. Таълимнинг бошқа соҳалари бўйича ҳам артиллериячилар юқори кўрсаткичларга эришдилар.

— Муваффақиятларимизнинг асоси, — деди тўп командири, — мустаҳкам ҳарбий интизомни йўлга қўйганимиз бўлди.

Старший сержант бундан бир йил олдин айрим солдатлар Устав тартибларини бузганлиги, ўқишда оқсаганлиги ҳақида бизга гапириб берди. Айниқса, оддий солдат Кораблев билан кўп ишлашга тўғри келди. У расчётга бошқа бўлимдан ўтган эди. Тўпнинг қисмларини билмас эди. Комсомол аъзоси Николаев Кораблев билан алоҳида шуғулланди. Унга солдат қасами ва Уставларни чуқур тушунтирди. Ўз қўли остидаги бу йигитга қаттиқ талабчанлик қилиш билан бирга, унинг жанговар тайёргарлиги, ўсиши учун доимо ғамхўр бўлди. Аълочи солдат, коммунист Ширигалинни Кораблевга ёрдам бериш учун тайинлади.

Командирнинг жон куйдириб қилган меҳнати, унинг тарбиявий ишлари ўз самарасини кўрсатди. Кораблев тезда тўғри йўлга тушиб олди, аълочилар сафига кирди. Ҳозир у ҳаммага намуна бўладиган, ҳар қандай вазифани бажара оладиган тажрибали артиллериячи.

Энди старший сержант Николаевнинг расчётида интизомни бузадиганлар, улгурмовчилар қолмади. Оддий солдатлар Жуков ва Смирнов ўз мутахассисликларини пухта эгаллаш билан бирга, наводкачи сифатида ҳам иш кўра оладилар. Бу соҳада уларга Ширигалин катта ёрдам кўрсатди.

Николаев бошлиқ тўп расчёти мусобақаларда биринчиликни олиб, энг яхши тўп расчёти деб эълон қилинди. Артиллериячилар КПССнинг XXII съездини муносиб кутиб олмоқдалар.

Уларнинг муваффақиятини яқинда округ қўшинлар қўмондони ҳам таъкидлаб ўтди. Тўп командири Николаев солдатларни яхши ўргатгани ва тарбиялагани учун фахрий ёрлиқ ва қимматбаҳо совға билан тақдирланди. Ефрейтор Ширигалинга қисқа муддатли отпуска берилди. Бошқа жангчилар ҳам ташаккурга сазовор бўлдилар.

— Эришилган муваффақиятлар билан чегараланмаймиз, — дейди старший сержант Николаев. — Ёзги шароитда ҳар бир солдат жанговар тайёргарликни янада яхшилаш, ўз маҳоратини ошириш учун курашади.

Д. ПИСЛЯКОВ,
подполковник.

ҲАЙКАЛ (НОВЕЛЛА)

Қрим йўлларида бўлганмисиз? Қатор тизма тоғлар орасидан ўтган пасти-баланд бу йўллар кишининг баҳри-дилини очади. Йўлнинг икки бетидаги қорамтир, оқ, қизил ўзак дарахтларнинг танга-танга барглари илиқ қуёш нуридан марвариддек товланади. Олисда эса уфққа туташган зангори денгиз...

Ўтган йили шу томонга йўлим тушиб қолди. Тумшуғини денгизга чўзиб турган Айиқтоғга етганимизда шофер, шу ерли йигит, менга тоғнинг чўққисини кўрсатди. Чўққида қаққайиб турган бир дарахтдан бошқа ҳеч нарса кўрмадим.

— Яхшилаб қаранг, — деди шофер бепарволик билан. — Дарахтнинг пастида ҳеч нарса кўрмаяпсизми?

Мен яна чўққига тикилдим. Дарахтнинг тагида бир нима ғивиллади. Кейин бир оҳангда тақ-туқ, тақ-туқ деган овоз эшитилди.

— Тўхтанг! — дедим шоферга машина пастликка тушаётганда.

Шофер тўхтатди. Машинадан тушиб тепага қарадим. Ҳамон ўша овоз эшитиларди. Аммо ҳеч кимни кўролмадим. Шофер енгимдан тортиб йўлнинг муюлишига олиб чиқди.

— Ана, энди қаранг, — деди у қўлларини кўзига соябон қилиб.

Қарадим. Чўққида бир одам ҳафсала билан тош йўнарди. Лекин олисдан унинг афт-башарасини билиб бўлмади. Мен, бу ким, нима қиляпти, деган маънода шоферга қарадим.

У индамади. Қора бароқ қошларини чимириб, бир зум денгизда сузиб бораётган теплоходга қараб турди-да:

— Юринг! — деди ва машина томон тез-тез юриб кетди.

Биз анчагача жим бордик. Кўзим шоферда.

Текис йўлга чиққанимизда, у папирос тутатди-да, чуқур тортиб, деди:

— Бу йигит — етим. Фашистлар Қримга бостириб кирганда у етти-саккиз яшар бола эди. Отаси бор эди, онаси, опаси ҳам бор эди. Лекин бир кечада ҳаммасидан ажради... Ўзини эса, ўзини ўлиб ётган бир солдатнинг тагидан топишган. Қорачадан келган, кулча юз йигит эди, солдат. Лекин тожикми, ўзбекми ё туркманми, ҳеч ким билмайди. Ростини айтсам, бунинг аҳамияти йўқ ҳозир. Йигит чўққида ўша солдатнинг ҳайкалини ишлаяпти...

Шофер жимиб қолди. Мен ҳам ўйга ботдим. Гурзуфга келганимизда:

— Ҳар куни эрталаб шу Айиқтоғдан унинг тақ-туқи эшитилади, — деди у ва яна хаёл суриб кетди.

Орадан бир ой ўтди. Уйга қайтаётганимда Айиқтоғнинг этагида шу воқеа эсимга тушиб, машинани тўхтатдим. Муюлишга чиқиб, чўққига қарадим. Кимдир ҳафсала билан тақ-туқ, тақ-туқ қилиб тош йўнарди. Бу ўша, шофер айтган йигит эди. Лекин қанча тикилмай, у ишлаётган ҳайкални кўра олмадим. Чўққига анча тикилиб турдим-да, йўлга тушдим. Айиқтоғ ортда қолиб кетди. Аммо қулоғим тагида ҳайкалтарош йигитнинг бир оҳангдаги тақ-туқи ҳамон жарангларди.

Ўлмас УМАРБЕКОВ.

Суратда: Муховец дарёси орқали ўтадиган кўприк. Ф. Лаенков бошлиқ совет жангчилари уни 1941 йил июнида икки ярим сутка давомида қўриқлаб турган эдилар.

Қаҳрамонлар мадҳи

Улуғ Ватан уруши темаси совет адабиёти ва санъатининг энг ҳаяжонлантирувчи темаларидан бири бўлиб келмоқда. Бирон ёзувчи ёки рассомни кўрмаймизки, унинг ижодида уруш темаси, у ёки бу сабаб билан қаламга олинмаган бўлсин.

Уруш йилларида ҳам, урушдан сўнгги пайтларда ҳам совет рассомлари кишиларимизнинг жанг майдонларида кўрсатган ажойиб қаҳрамонликларига атаб юзлаб асарлар яратдилар. Буларда она-Ватан озодлиги учун фидокорона жанг қилган солдатларимизнинг мардлиги, матонати, юксак маънавий қиёфаси, улардаги ғалабага бўлган мустаҳкам ишонч куйланганини кўрамиз. Айниқса, бундай асарларнинг кўпчилиги Греков номидаги ҳарбий рассомлар студиясида ишланди. Бу ерга уюшган рассомлардан кўпчилиги уруш йилларида жанг қилган совет солдатларидир. Шунинг учун ҳам улар томонидан яратилган асарларда жанговар ҳаётнинг, жанг эпизодларининг ҳақиқий, жонли картинасини кўрамиз.

Верешагин, Греков сингари атоқли баталист рассомлар изидан борган Кривоногов, Непринцев, Пророков сингари талантли рассомларимиз урушдан сўнг яратган ўз картиналарида уруш йилларининг барча мушкулликларини. Совет Армиясининг мардлик, жасурлик, улуғворлик, халоскорлик сингари олижаноб хислатларини рангба-ранг эпизод ва гўзал лавҳаларда санъаткорона чизиб бердилар.

Ана шундай зўр илҳом ва катта талант билан яратилган асарлардан бири рассом Кривоноговнинг «Брест қалъаси ҳимоячилари» асаридир. Биз ана шу асар ҳақида бир-икки оғиз сўзлаб ўтмоқчимиз.

Тиш тирноғигача қуролланган немис армиясининг катта бир қисми 22 июнда Брест қалъасига ёпирилиб келади. Улар қалъани бир-икки соат ичида ер билан яксон қилиб ташламоқчи бўладилар. Лекин босқинчилар чучварани хом санаган эдилар. Улар матонатли ва жасур жангчиларимизнинг шиддатли қаршилигига дуч келадилар. Душман куршовига тушиб қолган азамат жангчиларимиз руҳан тушмайдилар. Сўнгги томчи қонлари қолгунча йиртқичлар билан олишиб, 20 кун давомида овқатсиз, сувсиз, ташқаридан ҳеч қандай ёрдам олмаган ҳолда қалъани мардонавор ҳимоя қиладилар, тарихда мисли кўрилмаган қаҳрамонлик намуналарини кўрсатадилар.

Худди мана шу мардлик рассом қалбини ҳаяжонга солади.

Картинада омон қолган кичик бир группа душманнинг сон жиҳатдан бекиёс кўп бўлган кучига қарши контратакага ўтган ҳолда тасвирланган. Аҳвол ғоят танг бўлишига қарамай, полотнода пессимизм элементларини кўрмаймиз, аксинча, унда оптимистик руҳ, ғалабага бўлган юксак ишонч барқ уриб туради. Бу ҳолат совет жангчиларини биринчи планда, босқинчилар тўдасини эса иккинчи планда чизиш орқали кўрсатилади. Шундай қилиб, томошабин картинанинг марказида вақтинча устун бўлган душманнинг устунлигини эмас, аксинча, ҳар қандай машаққатни енгишга тайёр бўлган совет қаҳрамонларини кўради.

Картинада ортиқча деталь кўрмаймиз, ундаги ҳар бир деталь ҳақиқий аҳволни, тасвирланаётган мураккаб воқеанинг турли томонларини очиб беришга хизмат қилади, бири иккинчисини тўлдириб туради.

Юксак ватанпарварлик илҳоми билан яратилган бу картинани кўрган ҳар бир томошабин ўз халқи билан, совет кишиларининг ажойиб фазилатлари билан фахрланмай иложи йўқ.

Совет жангчиларининг мардлигига бағишланиб, ғоят санъаткорона ишланган «Брест қалъаси ҳимоячилари» картинасига ўхшаш яна кўп асарлар бор. Бу асарлар, бир томондан, кишиларимизни ватанпарварлик руҳида тарбияласа, иккинчи томондан, уларни урушга йўл қўймасликка, тинчлик учун курашга чорлайди.

Совет тасвирий санъатининг асл мақсади ҳам шудир.

С. АБДУЛЛАЕВ,
рассом, Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

БРЕСТ ҚАЛЪАСИ ҲИМОЯЧИСИ ФИЛИПП ЛАЕНКОВ

Бу воқеа бундан роса 20 йил муқаддам бўлган эди. 22 июнь эрталаб соат 4 да алоқачи, полк бўйича навбатчининг ёрдамчиси олдига келиб шундай деди:

— Ўртоқ старший сержант. Осмонга қаранг, аллақандай ғалати нарсалар кўриняпти.

Лаенков ҳовлига югуриб чиқди. Чегара чизиғи томондан янги, ҳалигача пайқалмаган турли рангдаги ёруғ юлдузлар товланиб кўринарди. Улар бутун ғарбий горизонтни қоплаб олди. Тезда кучли гумбурлаш овози эшитилди.

«Самолётлар бўлса керак», старший сержантнинг хаёлига шу фикр келди ва у навбатчи томон югурди. Аммо навбатчи младший лейтенант Данковцевни тополмади: у қоровулларни текшириб юрганди.

Бирин-кетин портлаш бошланиб кетди. Ёркин чақмоқ ҳарбий шаҳарчани кундуздай ёритиб юборди. Дераза ойналари чил-чил бўлиб кетди, томлар қулаб туша бошлади.

Лаенков яшин тезлигида казармага кириб команда берди:

— Қуролларни олинг! Ҳарбий тревога!

Бу — Брест қалъаси ҳимоячиларини оёққа турғазган биринчи команда эди.

...Тонг отарда шахсий состав мудофаага ўтди. Ҳамма ёқда душман бомбалари, снаряд ва миналари портлар эди. Ярадорларнинг инграши эшитиларди.

— Парокандаликка йўл қўймang, — деди Лаенков бўлинма командирлари сержант Родченко, Шолохов, Кривобородов ўртоқларга ва шу ернинг ўзида кўприкни мустаҳкам мудофаа қилиш ҳақида буйруқ берди.

Старший сержант кейинчалик лейтенант Виноградов ва полк комиссари Фомин билан алоқа боғлади. Улар ҳам Муховец дарёси орқали ўтадиган кўприкни қандай бўлмасин сақлаб туриш ҳақидаги кўрсатмани маъқуллашди.

455-ўқчи полк жангчилар группаси душманнинг жонжаҳди билан қилган ҳужумини мардларча қайтариб турди. Кўприк устида гитлерчилар пайдо бўлиши билан старший сержант Лаенков, сержант Родченко ва бошқалар ертўладаги ошхонага ўрнатилган пулемётлардан ўқ узишарди.

Фашистлар ошхонани ўққа тутишар, унга бомба ташлар эдилар. Аммо бетондан ишланган ертўла зарарланмай тураверарди.

Кеч кирганда Лаенков пулемётига капитан Зубачев ўрмалаб келди. У шаҳардан қамалдаги қалъага кириб олишга муваффақ бўлганди. У қалъага қўмондонлик қилишни ўз қўлига олди. Шароитни аниқлагач, капитан қарор қилди: комсомол аъзоси Лаенковга энг бақувват ва жасур жангчилардан танлаб олиб, қамал «ҳалқа»сидан ёриб ўтиш ҳақида буйруқ берди. «Сизга бўлинманинг жанговар байроғини сақлаш вазифаси юклатилади» деб капитан Зубачев старший сержантга мурожаат қилди ва полкнинг «кўзқорачиғи»ни унга топширди.

Қоронғи тушганда Лаенков танлаб олган йигитлар йиғилишди. Капитан уларнинг ҳар бирини қучоқлади, муваффақият тилаб, хайрлашди.

Дастлаб Лаенков кўприк орқали ўтишга қарор қилган эди. Аммо сержант Родченко кўприк томон юриши билан фашистлар даҳшатли ўт очдилар.

«Дарёни сув тагидан кесиб ўтиш керак» деган қарорга келди старший сержант.

Пайт пойлаб Лаенков биринчи бўлиб дарёга ўзини ташлади. Противогаз трубкаси орқали нафас олиб, сув остидан дарё орқали ўта бошлади.

У қирғоққа етиши билан гитлерчига дуч келди. Душманни отиб, ундан қутилмоқчи бўлди. Бироқ, автоматнинг тепкисини босганда ўқ чиқмади. Шунда Лаенков қўндоқ билан қулочкашлаб уриб немисни ўлдирди. Бу вақт ичида дарёдан яна 7 киши сузиб ўтди.

Тонгга яқин мард совет жангчилари шимолий қалъага етиб келдилар. Гитлерчилар уларни пайқаб автоматдан тинимсиз ўқ узди. Ўқлар «ёмғири»дан фақат уч киши тирик қолди.

Старший сержант Лаенков ва унинг дўстлари душманнинг олов ҳалқасидан ўтиш учун тўрт кечагача уриндилар. Бу вақт ичида улар қўл жанги билан ўнлаб гитлерчиларни қирдилар. Аммо қамалдан чиқиб кетиш имкони бўлмади.

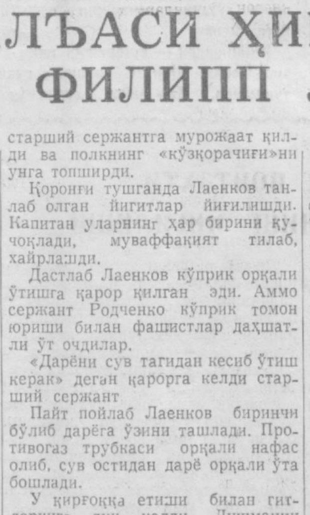

Токарь Ф. Лаенков иш устида.
В. Дубровченко фотолари.

Ўқ-дорилар тамом бўлди. Ўзимизникилар томонга чекиниш керак эди.

Филипп Лаенков милтиқ найзаси билан чуқур қазиди ва унга эҳтиёт қилиб байроқни жойлаштирди. «Учта катта дарахт бор — кўринарли жой экан» деб ўйлади у ва чуқурни тош билан кўмиб, бошқа томонга ўрмалаб кетди. Шу вақт ўқ чақмоқлари яшиндек унинг кўз олдидан ёниб ўтди. Лаенков қаттиқ зарбдан сўнг ҳушидан кетди...

Шундай қилиб, Брест қалъасининг мард ҳимоячиларидан бири — старший сержант Лаенков асир тушди. Лекин асирликда ҳам у мардона курашни давом эттирди.

1944 йил Совет Армияси босқинчиларни еримиздан қувиб чиқарди. Гитлерчилар ҳарбий асирлар лагерини Ғарбий Германия территориясига эвакуация қила бошладилар. Лаенков марш вақтида Эльзаск қишлоғи яқинида соқчи немис унтер-офицерини ўлдириб, унинг қурол-яроғини қўлга киритади. Ўртоғи Михаил билан бирга қочади. Бу унинг учинчи марта қочиши эди — муваффақиятли чиқди.

Эльзас ўрмонларида Лаенков француз партизанлари билан учрашади. Яна қўлга қурол олиб, душманга даҳшат сола бошлайди. Француз ватанпарварлари билан бирга душман складлари, кўприкларини портлатади...

... Уруш тамом бўлди. Французлар рус жангчисини ўз юртига қадрдон оғаларидек кузатиб қўйдилар.

* * *

Филипп Иванович Лаенков минглаб совет жангчилари билан бирга биринчи бўлиб жангга кўкрак тутган кундан бери йигирма йил ўтди. Аммо ўша дамлардаги оғир синов кунлари кишилик хотирасидан сира ўчмайди. Совет кишилари Брест қалъасининг шонли ҳимоячиларини ҳам унутмадилар. СССР Олий Совети Президиумининг 1958 йил 8 февралдаги фармони билан Ф. И. Лаенков Қизил Юлдуз ордени билан мукофотланди.

Брест қалъасининг собиқ ҳимоячиси ҳозир Тошкентда яшамоқда. У «Водоканал» устахонасида энг юқори разрядли токарь бўлиб ишлайди. Ўртоқ Лаенков ҳарбий қисмларга, корхона ва олий ўқув юртларига тез-тез бориб туради. У, совет кишиларининг ўтган уруш йиллари кўрсатган қаҳрамонлиги ва мардлиги ҳақида ҳикоя қилиб беради, жангчилар, ёшлар ва барча меҳнаткашларни севимли Ватанимиз кучқудратини ҳар томонлама мустаҳкамлашга чақиради.

Д. ЕФИМОВ.

Қаҳрамон ва қадрдон дўстга!

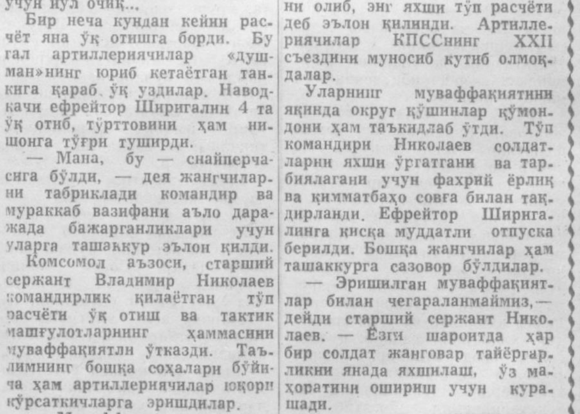

Улуғ Ватан уруши йилларида биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов қўмондонлик қилган гвардиячи дивизия Сталинграддан Эльбагача бўлган шонли жанг йўлини босиб ўтди. Таниқли Совет қўмондони, армия генерали, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони Павел Иванович Батов Собир Раҳимовнинг энг яқин дўсти ва устозларидан бири эди. Яқинда армия генерали П. И. Батов Тошкентда бўлганида генерал Собир Раҳимов қабри устига гулчамбар қўйди.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Тотув яшаб борамиз доим тинчлик йўлидан

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

Генерал-полковник Н. Г. ЛЯШЧЕНКО,
Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари

Бугун Ватанимиз учун оғир ва ҳавфли бўлган уруш бошланган кунга 20 йил тўлди.

Улуғ Ватан уруши иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи воқеаси бўлди. Иккинчи жаҳон урушини гитлерчилар Германияси 1939 йилнинг кузида бошлади. Германияда фашизм америка, инглиз ва француз империалистларининг катта иқтисодий ёрдами билан ўсиб чиқди ва қуролланди. Империалистлар ўша вақтда дунёда ягона бўлган социалистик давлатни тор-мор қилиш, ўсиб бораётган халқаро коммунистик ҳаракатни йўқ қилишга қодир бўлган кучни вужудга келтирамиз деб ўйлаган эдилар. Улар Совет Иттифоқи билан бўладиган уруш Германия ва Японияни кучсизланишга олиб келади, жаҳон бозоридаги босқинчи конкурентлар йўқолади, деб ишонган эдилар.

Гитлерчилар Германияси ва фашист блокидаги бошқа мамлакатларнинг ташқи сиёсатда агрессив йўл тутиши, уларнинг урушга очиқдан-очиқ тайёргарлик кўриши АҚШ, Англия ва Франция томонидан қўллаб-қувватланди.

30- йилларнинг охирида Ғарб давлатлари Германиянинг иккинчи жаҳон урушини очишига йўл қўймаслик учун реал имкониятларга, шу жумладан Германияникига нисбатан анча устун бўлган қуролли кучга эга эканликлари ҳозирги вақтда маълум бўлди. Аммо бу мамлакатларнинг ўша вақтдаги ҳукмрон доиралари ўз халқларининг миллий манфаатларига қарши ўлароқ, Совет Иттифоқининг коллектив хавфсизлик ва фашист босқинчиларга қарши уюшиб зарба бериш тадбирлари ҳақидаги таклифларини қандай бўлмасин рад этдилар.

Бетараф туриш ва агрессорлар билан тил бириктириш сиёсати шунга олиб келдики, фашизм ўзини қутиртирганларга ташланди. Иккинчи жаҳон уруши империалистлар кутганидек бўлиб бошланмади, у капиталистик дунё ичидан ўсиб чиқди.

Иккинчи жаҳон уруши ўзининг характери жиҳатидан икки томонлама адолатсиз, реакцион ва босқинчилик уруши сифатида бошланди.

Иккинчи жаҳон уруши бошиданоқ фашистлар зулмига қарши халқ кураши ҳам давом этди. Европада Чехословакия, Польша, Югославия, Франция халқлари шундай қилдилар. Шарқда эса Хитой халқи япон империалистларига қарши кураш олиб борди. Халқ оммасининг тазйиқи остида Англия ва АҚШ ҳукмрон доиралари фашизмнинг реал хавфини англаб, ўз сиёсатларини ўзгартиришга мажбур бўлдилар, фашист агрессиясига қарши кураш йўлига ўтдилар. Уруш аста-секин антифашистик, озодлик характери олаборди.

1941 йил 22 июнда фашистлар Германияси Ватанимизга ваҳшиёна бостириб кирди. Бу урушда Совет Иттифоқи энг адолатли ва олижаноб мақсадни: агрессорни, империалистик фашистлар Германияси қуролли кучларини тор-мор қилиш, ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш, дунёда энг прогрессив тузум бўлган социалистик тузумни сақлаб қолиш мақсадини кўзлаган эди. Совет Иттифоқи гитлерчиларга қарши коалицияда етакчи куч бўлиб қолди. Совет Иттифоқининг урушда иштирок этиши эрксевар халқларнинг фашист золимларга қарши курашини активлаштириб юборди. Иккинчи жаҳон урушининг характери тубдан ўзгариб кетди: иккиёқлама империалистик, босқинчилик, адолатсизлик урушидан гитлерчиларга қарши коалиция томонидан адолатли, озодлик, антифашистик урушга айланди.

Барча совет халқи ўз социалистик Ватанини ҳимоя қилишга отланди. Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида зўр матонат ва қудратини, ватанпарварлигини кўрсатди. Фашистларнинг ваҳшийлиги тўсатдан қилган ҳужуми ҳам, урушнинг дастлабки вақтидаги муваффақиятсизлик алами ва вақтинча катта территорияни йўқотиб қўйиш ҳам халқимизнинг руҳини туширмади. Партия бутун кучни душманга зарба беришга қаратди. «Ҳамма нарса фронт учун! Ҳамма нарса ғалаба учун!» — халқимизнинг уруш йилларидаги шиори мана шундай эди.

Улуғ Ватан урушининг ҳамма фронтларида барча миллат жангчилари томонидан шундай фидокорлик, матонат ва ботирлик кўрсатилдики, тарих ҳали бундай оммавий қаҳрамонлик намуналарини кўрмаган эди.

Барча совет халқлари билан бирга Улуғ Ватан уруши фронтларида ўзбек жангчилари ҳам қаҳрамонона курашдилар. Мардлик ва жасурлик кўрсатгани учун ўн минглаб жангчилар орден ва медаллар билан тақдирланди, ўнлаб кишига эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак ва фахрли ном берилди. Улар орасида Саид Усмонов, Қосим Хўжаев, Ўринбой Абдуллаев, Мамадали Топволдиев, Ғулом Каримов ва бошқалар бор. Ўзбек халқининг содиқ фарзанди Тўйчи Эржигитов Александр Матросовнинг ўлмас жасоратини такрорлади — кўкраги билан душман ДЗОТи амбразурасини тўсди.

Генерал Собир Раҳимов кўрсатган жасорат ва мардликни алоҳида таъкидлаш керак. У бошқарган дивизия қўшинлари душманга қарши неча марталаб қақшатғич зарба берди.

Кубанда бўлган жанг вақтида С. Раҳимовга II даражали Суворов ордени ва СССР Олий Совети Президиумининг раиси М. И. Калининнинг шахсий хати топширилди. Хатда М. Калинин уни юксак мукофот билан табриклаб, қаҳрамонга жанговар фаолияти ва шахсий ҳаётида янги муваффақиятлар тилаган эди.

Генерал-майор Собир Раҳимов Ватанимизнинг шарафи ва мустақиллиги учун курашда, жанговар постида ҳалок бўлди. Ўзбек халқи ажойиб фарзандининг порлоқ хотираси абадий сақланади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Ватан ҳимоячиларини актив равишда қўллаб-қувватлаб турдилар. Улар фронтга совға, озиқ-овқатлар жўнатар эдилар.

Ўзбекистон уруш йиллари — мамлакатнинг муҳим озиқ-овқат базаси бўлиб қолди.

Совет Қуролли Кучлари барча совет халқининг ёрдами натижасида қурол-аслаҳа ва ўқ-дори, озиқ-овқат ва кийим-кечакдан камчиликни сезмади.

Ҳаётбахш совет ватанпарварлиги ва ҳақиқий гуманизм руҳида партия қўл остида тарбияланган совет кишилари гитлерчилар Германияси ва унинг иттифоқчилари армиясини тор-мор келтирдилар.

Маълумки, Ғарбий Европа мамлакатлари СССР билан иттифоқ тузиб, фашизмга қарши коалиция ташкил қилдилар ва фашист Германиясига қарши урушдилар. Лекин ўшанда ҳам улар софдил эмас эдилар, ўзларининг реакцион сиёсий мақсадларидан воз кечмаган эдилар. Бу мақсадни АҚШ сенатори Г Трумэн аниқ баён қилиб, деди: «Биз агар Германия ғалаба қилаётганлигини кўрсак, Россияга ёрдам беришимиз, Россия ғалаба қиладиган бўлса, у ҳолда Германияга ёрдам беришимиз керак бўлади ва шундай қилиб улар бир-бирларини имкони борича кўпроқ ўлдирсинлар». Уруш вақтида улар ўзларининг иттифоқчилик мажбуриятларини кўпинча буздилар ва иккиюзламачилик қилдилар, иккинчи фронтни очишни кейинга сурдилар, ўз ҳарбий кучларини иккинчи даражали фронтга тўпладилар.

Иккинчи жаҳон урушининг асосий оғирлиги совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари елкасига тушди. Гитлерчилар ҳарбий машинаси ва фашист Германияси иттифоқчиларини тор-мор келтиришда Совет Иттифоқи асосий роль ўйнади. Душманнинг асосий ва энг муҳим кучлари совет-герман фронтида, Москва, Сталинград, Курск ва Ленинград яқинида яксон қилинди.

Фашизмни тор-мор келтиришда Чехословакия, Болгария, Польша, Албания, Югославия халқлари катта ҳисса қўшдилар. Герман халқининг прогрессив кучлари ҳам фашизмга қарши курашдилар.

Европада фашистлар Германиясини ва Осиёда милитаристик Японияни тор-мор келтириш билан жаҳоншумул-тарихий ғалаба қўлга киритилди. Совет Қуролли Кучлари бутун дунё меҳнаткашлари олдида ўзининг халоскорлик ва интернационал бурчини муносиб бажарди. Ғалабамизнинг сабаблари совет жамияти ва давлат тузумининг буюк афзаллиги, кўп миллатли халқимизнинг ҳаётбахш ватанпарварлиги, совет жангчиларининг юксак ахлоқий жанговар сифатлари, совет ҳарбий фани ва ҳарбий санъатининг устунлигидан иборат бўлди. Жонажон Коммунистик партия ғалабаларимизнинг раҳбари ва илҳомбахш кучи бўлди.

Иккинчи жаҳон уруши немис-фашистлар ва америка-инглиз империалистлари ўйлагандек бўлиб тугамади. Фашистлар Германияси ва милитаристик Япониянинг тўла мағлубияти ва сўзсиз таслим бўлганлиги урушнинг муҳим натижаси бўлди. Бизнинг ажойиб ғалабамиз жаҳон тарихининг бутун йўналишига ҳамма вақт таъсир кўрсатади.

Иккинчи жаҳон уруши натижасида жаҳондаги кучлар нисбати тубдан ўзгарди: қудратли социализм лагери вужудга келди, мустамлака ва қарам мамлакатларда миллий-озодлик ҳаракати мисли кўрилмаган даражада авж олиб кетди, жаҳон империализм системаси анча кучсизланди.

Иккинчи жаҳон уруши бошланган кунга 20 йил тўлган ҳозирги вақтда мамлакатимизда коммунистик қурилиш кенг авж олиб кетди. Ленинча тинчликсевар ташқи сиёсат олиб бораётган Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тинчлик учун толмас курашчи Н. С. Хрущчев бошчилигида дунёда халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш учун қатъий ва мунтазам курашиб келмоқда.

Аммо совет халқи ўтмиш сабоқларини унутмайди. У «зўравонлик сиёсати» юргизишдан воз кечмаганларнинг ҳаракатини ҳушёрлик билан кузатиб турибди.

Халқаро ҳамкорликни бузишда АҚШ империалистлари етакчи роль ўйнамоқда. Улар Потсдамда келишилган Германия проблемасидан чекиндилар, қасосчиларни қўллаб-қувватлаб, Ғарбий Германияни Шимолий Атлантик блокига жалб қилдилар. Эндиликда бундесверни атом қуроли билан таъминламоқдалар. Буларнинг ҳаммаси ғарб давлатларининг 30-йилларда юргизган актисовет сиёсатига жуда ўхшайди. Маълумки, у сиёсат даҳшатли урушга олиб келган эди.

Зўр бериб қуролланиш, агрессив империалистик блокларга бирлашиш, социалистик лагерь мамлакатлари атрофида ҳарбий базалар қуриш, тинч иқтисодий алоқаларни бузиб юбориш, халқаро масалаларни тинч йўл билан ҳал этишга тўсқинлик қилиш, Совет Иттифоқининг қуролсизланиш ва ядро қуроллари синовларини манъ этиш ҳамда Германия масаласини тинч йўл билан ҳал қилиш ҳақидаги таклифларига қулоқ солмаслик — буларнинг ҳаммаси янги жаҳон уруши хавфини туғдирмоқда.

Тарихий тажриба шуни яққол кўрсатадики, социализм енгилмасдир, жаҳонга ҳукмронлик қилишга зўр бериб интилаётган даъвогарларнинг ҳар қандай агрессив планлари барбод бўлиши муқаррардир. Совет Иттифоқи, жаҳон социалистик системасидаги барча мамлакатлар ҳамма тинчлик тарафдорлари билан бирга урушни абадий йўқ қилиш учун қатъий курашмоқдалар. Улар ер шарининг ҳамма жойида уруш оловини ўчириш, ҳар қандай агрессор ёки агрессорлар группасини яксон қилаоладиган куч ва воситага эгадирлар. Ҳозирги вақтда бизнинг армиямиз билан ёнма-ён барча социалистик мамлакатларнинг армиялари ҳам тинчлик постида турибди.

Ҳозир Қуролли Кучларимиз урушни ғалаба билан тамомлаган вақтдагидан ғоят қудратлидир. Ракета қўшинлари қуролли кучларнинг асосий тури бўлиб қолди. Бизнинг ракеталаримизнинг жанговар қудратига энди ҳеч ким шубҳаланмайди. Ватанимизда энди «Восток» космик кемасидек қудратли космик машиналар ҳам қурилаётир.

Совет халқи армиямизнинг жанговар шуҳрати, қудрати билан фахрланади ва уни севади.

3 миллион 200 минг тонна пахта учун курашаётган Ўзбекистон меҳнаткашлари билан бирга, Туркистон қўшинлари ҳам партиямизнинг XXII съездини муносиб кутиб олмоқдалар.

Жанг техникаси ва санъатини изчиллик билан эгаллаётган қўшинларимиз тинчлик кунларида юзлаб фидокорона ишлар, ватанпарварлик ташаббуслари бошламоқдалар. Жангчилар орасида расчёт ва экипажларда бир-бирларига ўринбосар бўла олиш, нишонни биринчи ўқ билан уриш, танк ва машиналарни юксак тезлик билан юргизиш, ёнилғини тежаш учун кураш ва бошқа жуда кўп фойдали ишлар кенг авж олиб кетди.

Буларнинг ҳаммаси Туркистон қўшинларининг маънавий ҳамда жанговар сифатлари ўсганлигини кўрсатиб турибди.

Қуролли Кучларимиз Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашган ҳолда, коммунизм қурувчиларнинг яратувчилик меҳнатини сергаклик билан сақламоқдалар, социалистик Ватанимиз чегараларини ҳушёр туриб қўриқламоқдалар.

ГУЛДУРОС ҚАРСАКЛАР

«Ватан деб жанглардан шон билан ўтдинг,
Жон олиб, жон берди совет солдати.
Ватан деганда у ёнмади ўтда,
Ерда йиқилмади, сувда ботмади!»...
Бу ерда бўлинди нотиқнинг сўзи,
Гулдурос қарсаклар янгради шу чоқ.
Ларзага келгандек бутун ер юзи,
Қарсаклар зарбидан ойналар титроқ...
Шунда, ногоҳ кўрдим: кутилмаган ҳол,
Ёнимда бир одам ўтирар оғир,
Бир қўли йўқ эди, юзида хаёл,
Кўксида орденлар таратади нур.
Азиз ватандошим! Қилгил ифтихор!
Қарсак, гулдуросга сенсан бош омил!
Сенинг шарафингга қарсаклар янграр,
Элинг қарсагини ўз қарсагинг бил!
Миллион нафар қўллар қолсин деб омон,
Боғ-роғ кўкартсин деб, бино қурсин деб,
Тўйларда чапакни боплаб урсин деб,
Қарсак, гулдуросга тўлсин деб осмон, —
Жангда аямадинг жонингни ҳам сен,
Фидо этдинг жонинг-танингни ҳам сен,
Шу-чун меҳринг яшар юрагимизда
Ва қарсагинг янграр қарсагимизда!

Юсуф ШОМАНСУР.

Пулемётчилар Сталинградда ги завод районида ўт очмоқдалар. (1942 йил октябрь).
ТАСС фотохроникаси.

Турсунбой

У туғилди. Отаси уни қўлига олиб эркалади ва унинг кичкина жажжи қўлларидан ўпиб, ёниб турган ўйноқи кўзларига тикилиб:
— Яхши бола. Турсунбой бўлсин,— деб унга исм қўйди.

Шундай қилиб, ёш Турсунбой Жумамуродов шу исм билан ҳаётга қадам қўйди. У узоқ Хоразмнинг кичкина бир қишлоғида, бир замонлар жаллод Ботийга қарши ўз кўкраги билан ватанини ҳимоя қилган баҳодирлар ўлкасида ўсди. Унинг томирида боболарининг қони...

Кенг пахтазор води қўйнида ўсиб катта бўлабошлади. Оппоқ, момиқ пахталарни териб, поёни йўқ пахтазорда ишлаб, ҳаётнинг тотли завқини тотди.

Турсунбой ўқ товушини эшитмасдан урушни кўрди. У, ўт, тутунлар билан буруқсиб турган шаҳарча ўртасида турар эди. Ёнғин куллари ерни қоплаган ўтда жиғибийрони чиққан дарахтнинг ўлик япроқлари ғамлигина шитирлайдилар. Шаҳарча бўмбўш эди. Ёндирилган уй олдида қаригина хотиннинг мурдаси ётибди. Унинг қонсиз, жабр чеккан ғамгин кўзи Турсунбойга тикилгандек. Қон билан беланган сочи унинг гуноҳсиз юзини мотам белгисидек ўраб олган.

Турсунбой атрофдаги харобазорга ажабланиб, қараб узоқ вақт жим қолди.

«Бахтиёр бўл» деган эди ёшлигида отаси. Агар фашистлар тирик бўлса, у бахтли бўлаоладими? Йўқ!

Жумамуродов жангда гитлерчи билан бетма-бет олишгани йўқ. Лекин у, кечалари душманга жуда яқин боради. Миналар қўяди, ёки минани зарарсизлантиради. У олдинги маррада ерга ётиб, ўз яқинидаги ёт товушларни эшитар экан, кўз олдида азобланиб ўлдирилган кампирнинг қонсиз юзи гавдаланади ва ғазаби қайнаб, душман траншеясига босиб киргуси, одамхўр жаллодни бўғиб ўлдиргуси келади. Аммо у ҳозир бошқа вазифани бажариши керак.

Турсунбой душман миналарини зарарсизлантирар экан, ҳар бир минани зарарсизлантириш унинг учун худди бадандаги зирапчаларни олиб ташлагандек, тўё жароҳатнинг оғриғи битгандай туюлар эди.

Турсунбойлар тўрт киши эдилар. Улар дарахтзор ичида кўкракларини ерга бериб олға томон судралиб бормоқда эдилар. Осмонда душман ракетаси пайдо бўлганда бағирларини ерга босиб, жим қоладилар. Фашистлар очиқ майдонда 4 кичкина дўнгни аниқлаб олдилар. Душман бу шубҳали дўнгларга қараб ўт очди. Минёрлар ётган жойларидан қўзғалмадилар. Атрофда ўқлар визиллаб учмоқда. Отишлар тўхтади, Минёрлар пиёдаларимизга йўл очиб, ҳалок бўлган дўстларининг гавдасини кўтариб қайтиб келдилар.

Минёр гвардиячи қизил аскар Турсунбой Жумамуродов шунингдек гвардиячи қисмнинг бошқа минёрлари яхши ишладилар. Унинг номини ҳамма билмас эди. Яқиндаги бўлган воқеадан кейин Жумамуродовнинг номи достонга айланди.

Турсунбой ҳужум қилиб бораётган бўлинмалар билан бирга йўлни тозалаб, олдинда борарди.

Орқасида занжир ғилдиракнинг гуруллаган овози эшитилди. У бироз кўтарилиб қаради. Ўзиюрар тўпларимиз келмоқда. Машиналардан бири олдинга ёриб ўтди. Турсунбой уни диққат билан кузатмоқда. Машина тозаланган йўлдан келмоқда. Мана у жуда тез юриб, ҳали минадан тозаланмаган жойга етиб қолди. Турсунбойнинг ўткир кўзи машина йўли устидаги кичкина дўнгларга тушди. Миналар... У ерда ўлим. У пилоткасини олиб, машина ҳайдовчига «тўхта!» деб сигнал берабошлади. Ҳайдовчи сигнални кўрмади. Машина даҳшатли дўнгларга яқинлашиб қолди. Яна бир минут... Бахтсиз ҳодиса юз беради. У чидаб туролмади, бор кучини йиғиб, ўзиюрар тўп йўлини кесиб чиқди. Ҳечқачон шунчалик тез ишламаган эди.

— Улгурсам эди,— деб шошди Турсунбой. Ўзиюрар тўп жуда яқинлашиб қолди. Юргизувчи бу ернинг хатарли эканини сезмади. Жумамуродовга энди сигнал бериш учун вақт йўқ эди. Унинг қўллари шошиб, ерни тимдалар эди. Унинг хаёлида «Турсунбой, сен эҳтиёткорликни унутдинг. Мина сенинг қўлингда портлаши мумкин» деган фикр келди ва бирдан бу фикрни «агарда олишга улгурмасам, мина портлағичини ўзим босаман» деган фикр алмаштирди.

Ҳайдовчи ерга ётиб ишлаётган минёрни кўрмас эди. Энг сўнгги минутдагина, улар орасида бир ярим метрча масофа қолганидагина машина бирдан ёнбошга қараб бурилди. Ҳайдовчи Турсунбойни кўрди, аммо у, минёр пайқаган нарсани кўрмади. Ёнбош томонга бурилган машина иккинчи минага тўғри келиб қолди. Турсунбой қандай қилиб машинанинг олдида бўлиб қолганини ўзи ҳам билмайди. У минани ердан кўпориб олиб, ирғитиб юборди. Мина портлади. Турсунбой эса ётган ерида қолди. Тўп унинг устига қараб келмоқда. Нажот йўқ. Шу вақт бирдан ғилдирак овози ўчди. Мотор товушигина эшитилабошлади. Жумамуродов бошини кўтармасдан, астагина кўзини очди. У ғилдиракка илашиб кетишига озгина қолган эди. Тўпнинг люки очилиб, ҳайдовчи:

— Тирикмисан, дўстим?— деди.

— Тирикман.

— Раҳмат, дўстим, қутқазиб қолдинг. Чаққон йигит экансан,— деди.

— Ҳайдовчи, менга қара! Нима учун машинангни шунча қаттиқ ҳайдайсан? Қараш керак. Ҳаммаёқ мина, биз ҳамма ерни зарарсизлантириб улгурганимиз йўқ. Ҳў анови бутазор бағирлаб бор,— деб қўли билан силкиб, борадиган томонни кўрсатди.

Ҳайдовчи хурсанд бўлиб минёрнинг қўлини қаттиқ қисди. Машина олға томон жўнади.

Турсунбой эса дўнгдан дўнгга, воронкадан воронкага ўтиб, яна йўл очабошлади.

Капитан Л. ГЮНЕ,
1944 йил, Белоруссия.

ТАНКЛАРГА ЙЎЛ БЕРМАДИК

... Курск-Шевченко районида бутун уруш давомидаги қаттиқ жанглардан бири бошланди. Қутурган фашистлар бу районга ўзларининг янгидан-янги техника ва аскарларини жангга солиб, Совет Армиясининг ҳужумини тўхтатмоқчи бўлдилар. Лекин улар бу ерда тор-мор келтирилди. Бу жангдаги хизматларим учун мен иккинчи марта «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотландим.

Шундан кейин Ясси шаҳри томонидаги қаттиқ жангларда қатнашдим. Гитлерчи босқинчилар катта талафот кўришига қарамасдан армиямиз ҳужумини тўхтатиш учун янги хил қуролларни шу жумладан «Пантера» ва «Тигр» каби танкларни жангга солди. Бу жангда ҳар бир совет солдати қаҳрамонлик билан жанг қилди.

Жангларнинг бирида мен хизмат қилаётган тўпнинг бутун ходимлари сафдан чиқди. Бизнинг тўпимизга томон тўртта танк силжимоқда эди. Мен шошиб қолмадим ва бутун хавфни сезганим ҳолда улар билан яккама-якка кураша бошладим. Ўзим снаряд ташидим, тўпни ўқладим ва танкларни мўлжалга олиб ўққа тута бошладим. Мерганлик билан отган ўқларим натижасида тўрттала танк ҳам ишдан чиқарилди.

Жангда кўрсатган хизматим учун менга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди ва «Олтин Юлдуз» ҳамда Ленин ордени билан мукофотландим.

Мен уруш вақтида халқимиз бошига тушган кулфатларни, немис фашистларининг уларга берган азобларини ва обод жойларнинг харобазорликка айлантирилганлигини ўз кўзим билан кўрдим ва урушга бўлган менинг нафратим янада ошди.

Ҳозир бутун совет халқи каби мен ҳам дунёда тинч-тотув яшашни таъминлаш учун олиб борилаётган курашга ўз комплектим билан биргаликда ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқдаман. Менинг комплектимда 54 станок бўлиб, уларда фуляртин ва мая тўқилмоқда. Комплектнинг аъзолари: тўқувчилар Надя Суханова ва Жўраxон Саидкаримованинг зарядчи Рихси Мансурова ва отривщчи Валя Гурьяноваларнинг аҳиллик билан ишлашлари натижасида биз ойлик планларимизни ошириб бажармоқдамиз. Шу йилнинг ўтган беш ойида бизнинг комплектимиз 211.5 минг метр аъло сифатли фуляртин ва мая тўқиди.

Бизнинг цехимизга яқинда коммунистик меҳнат цехи деган фахрий ном берилди.

Бу эса тинч-тотув яшаш учун олиб борилаётган курашга бизнинг қўшган ҳиссамиздир.

И. С. ЮФИМОВ,
Тошкент тўқимачилик комбинати 2-тўқув фабрикасининг мастер ёрдамчиси. Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

МАШҚДА

Туркистон ҳарбий округи қисмларида навбатдаги жисмоний тайёргарлик машғулотлари ўтмоқда. Солдатлар командирлар раҳбарлигида тўсиқларни босиб ўтишни машқ қилаётирлар.

— Олға!

Ана шу команда бўйича оддий солдатлар Рўзиматов ва Голюганов (биринчи сурат) траншеялардан сакраб чиқиб олдинга интилдилар. Йўлда чуқурлиги 1,5 метр ва кенглиги 3 метр келадиган ўра бор. Солдатлар йўл-йўлакай ундан сакраб ўтадилар. Бошқа тўсиқлардан ҳам ошиб ўтиб, гранаталарни мўлжалга аниқ улоқтирадилар.

— Жуда яхши, — дейди офицер.

Шундай аъло баҳога оддий солдат Алтухов ҳам сазовор бўлди. Уни сиз иккинчи суратда кўриб турибсиз.

Комсомол аъзолари Рўзиматов, Голюганов ва Алтуховлар жисмоний тайёргарликдан ташқари таълимнинг бошқа соҳалари бўйича ҳам юқори кўрсаткичларга эришдилар. Улар КПССнинг XXII съездини аълочилар сафида кутиб олмоқдалар.

— Булар бизнинг машъалларимиз — дейишади Н. қисм жангчилари Рўзиматов, Голюганов ва Алтуховлар ҳақида.

В. Дубровченко фотолари.

Комсомол аъзоси, младший сержант В. Гурьев командирлик қилаётган бўлинма жангчилари энг яхши разведкачилар бўлиб қолдилар. Суратда: младший сержант В. Гурьев (чапда) ва оддий солдат В. Дуня ҳарбий машғулот ўтказмоқдалар.
А. Асанов фотоси.

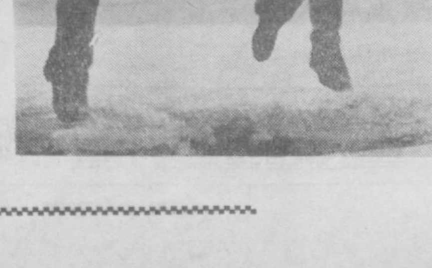

Халқаро аҳвол

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ БОШЛАНГАНИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА ДОИР

ДЕҲЛИ, 20 июнь. (ТАСС). Совет халқининг Улуғ Ватан уруши бошланганлигининг 20 йиллиги муносабати билан Ҳиндистон Республикасининг вице-президенти Сарвапалли Радхакришнан ТАСС мухбирига қуйидаги гапларни айтди:

«Фашизм устидан қозонилган ғалабани байрам қилаётганимизда шуни эсда тутишимиз керакки, фашизм руҳи ҳали ҳам мағлуб қилингани йўқ. Ирқий фанатизм, мустамлакачилик ғурури ва ҳукмронликка интилиш ҳали ҳам тирик. Шуларга хотима бермагунимизча, бизнинг ғалабамиз узил-кесил ғалаба бўлмайди. Бу йўлда куч ва ғайрат сарфланишига шак-шубҳа қилмайман.

Мен ўзимнинг энг яхши истакларимни изҳор қиламан».

Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун Халқаро Ленин мукофоти лауреати Рамешвари Неру хоним совет халқига мактуб билан мурожаат қилди. Мактубда, жумладан, бундай дейилади: совет халқи гитлерчилар Германиясининг ҳужумини даф қилишда кўрсатган шавкатини бутун дунё ҳамиша қойил қолиб эсга олади.

Рус қони билан суғорилган рус ерида олиб борилган уруш Россия суверенитетини сақлаб қолиш учунгина олиб борилган уруш бўлиб қолмади. Бу уруш бутун дунёдаги озодлик кучларини мустаҳкамлади ва миллий мустақиллика бўлган ҳуқуқларнинг маҳкамланишига ёрдам берди.

ЎТАМУСТАМЛАКАЧИЛАР АВЖИГА ЧИҚМОҚДА

ПАРИЖ, 20 июнь. (ТАСС). Жазоирдаги «ўтамустамлакачилар»нинг ташкилотлари ўз қўпорувчилик фаолиятини авж олдирмоқда. Франс Пресс агентлигининг хабар беришича: мустамлакачилар Жазоирда варақа тарқатдилар. Бу варақада Жазоирда яширин «националистик фронт» вужудга келтирилганлиги хабар қилинади.

Варақада «бешинчи республикани тугатишни» янги ташкилот ўз олдига бирдан-бир мақсад қилиб қўйганлиги айтилади. Ташкилотнинг шиори — «Жазоирни французларники қилиш»дир. Варақа авторлари Саланни ўз «йўлбошчилари» деб атайдилар.

ЖАЗОИРДА ЯНА ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ҚОНИ ТЎКИЛМОҚДА

ПАРИЖ, 20 июнь. (ТАСС). Жазоирда ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган жазоирлик ватанпарварларнинг қони яна тўкилмоқда. Жазоирдаги ерли аҳоли ўтказган намойишларнинг қатнашчиларидан Франция полицияси ва жандармерияси қонли ўч олиши натижасида 11 киши ўлди ва 23 киши ярадор бўлди.

Жазоирлик ватанпарварлардан бир неча юз киши Жазоир Республикасининг яшил-оқ байроқларини кўтариб, кеча жазоирнинг шарқидаги Жижелли шаҳрига яқин жойлашган Тоҳир деган аҳоли яшайдиган пункт кўчаларига чиқди ва Жазоир Республикаси муваққат ҳукуматини қўллаб-қувватловчи шиорларни қайта-қайта такрорлади. Ҳадемай теварак атрофдаги қишлоқларнинг аҳолиси ҳам намойишчилар сафига келиб қўшилди.

Француз «тартибни сақлаш» кучлари намойишни бостиришга уриниб, ўт очди. Натижада жазоирликлардан 10 киши ўлди ва 20 киши ярадор бўлди. Жижелли аҳолиси бу ўч олишдан хабар топгач, миллий-озодлик ҳаракатининг шиорлари остида намойиш уюштирди. Шундан сўнг полициячилар билан жандармлар яна қуролни ишга солди, қурол-ярофсиз намойишчиларга қарата ўт очиб, яна бир кишини ўлдирди ва 3 кишини ярадор қилди.

ЛАОС ТЎҒРИСИДАГИ КЕНГАШ РАИСЛАРИНИНГ ҚАРОРИ

ЖЕНЕВА, 20 июнь. (ТАСС махсус мухбири). Маълум бўлишича, Лаос проблемасини бартараф этиш тўғрисидаги халқаро кенгашнинг Совет Иттифоқи ва Англия вакилларидан иборат раислари яқинда Лаосдаги халқаро контроль комиссиясини техника воситалари билан таъминлаш масаласи юзасидан фикр олишганлар. Раислар комиссия тегишли томон билан келишиб, жойларга борадиган бўлса, мазкур томон контролерларга транспорт воситалари бера оладими деб, Лаосдаги тегишли томонлардан комиссия аъзолари орқали жавоб олиш ҳақида битишиб олганлар. Бунда шу нарса кўзда тутиладики, ҳар қайси томон, ана шундай имконият бўлган тақдирда, ўз контроли остида турган жойларга бориш учун контролерларга транспорт воситалари ажратиб беради.

ДОМИНИКАН РЕСПУБЛИКАСИДА ТЕРРОР

НЬЮ-ЙОРК, 20 июнь. (ТАСС). Доминикан республикасида Трухильо ва унинг тўдаси режими душманларини таъқиб этиш давом қилмоқда. Доминикан муҳожирларининг — «Мовимьенто де либерасьон Доминикана» деган прогрессив гуруҳи Нью-Йоркда ва Пуэрто-Рикода баёнот эълон қилди. Бу баёнотда ана шу гуруҳ аъзоларининг юртидаги туб ўзгаришларга халақит беришга уринаётган реакцион гуруҳларнинг ҳийла-найранглари қораланади. Бу ҳийла-найрангларни Трухильонинг ўғли билан ва унинг ҳамтовоқлари билан боғланган империалистик унсурлар амалга оширмоқда, деб кўрсатилади баёнотда. Доминикан республикасида давом этаётган ялпи террор ҳам баёнотда фош қилинади.

Террор ҳақидаги маълумотларни Америка матбуоти тасдиқлаб турибди. «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журнали Трухильо ўлдирилган вақтдан буён бир мингдан ортиқ киши май ойида турмага қамалди ва «Трухильо вафотидан кейиноқ дарҳол бошланган террор кампанияси» доминиканликлар ўлдирилган диктаторнинг ўзи бошқариб турган «вақтда кечирган террор кампаниясидан ҳам даҳшатлироқ характерга эгадир», деб ёзади.

ЦЮРИХДАГИ МУЗОКАРАЛАР

ЦЮРИХ, 20 июнь. ТАСС мухбири **И. Максимовский** хабар беради: Журналист доираларда лаослик уч шаҳзоданинг музокаралари боши берк кўчага кириб қолди, демоқдалар. Суванна Фума, Суфанувонг ва Бун Ум гарчи мажлислар тайинланган бўлса ҳам, на кеча тушдан кейин, на бугун эрталаб учрашганлари йўқ. Афтидан, улар куннинг иккинчи ярмида ҳам учрашмасалар керак.

Ҳозирги вақтда шаҳзодаларнинг маслаҳатчилари — Диним Фолсена, Вонгвитит ва генерал Носаван ўртасида консультациялар олиб борилмоқда.

Лаос бош министри бетоб бўлиб қолганлиги бу ерда эълон қилинди. Бун Ум бугун матбуот конференцияси ўтказади.

«Ля Сюис» газетаси Бун Умга яқин бўлган доираларга таяниб, миллий бирдамлик ҳукуматини тузиш масаласида Цюрихдаги масалаларда жиддий ихтилофлар чиқди, деб хабар қилади. Бунумчилар Суванна Фумани бундай ҳукуматнинг бошлиғи деб танишдан бош тортиб, королнинг ўзи бош министр бўлсин, чунки у Лаосдаги ҳеч қандай сиёсий партияга мансуб эмас, деб талаб қилмоқдалар.

Швейцария матбуотининг хабарларига қараб ҳукм қилганда, бунумчилар Цюрихдаги музокараларда нақ бўлмаса ультиматум характеридаги шартлар қўймоқдалар.

ЮРИЙ ГАГАРИН ПОЛЬШАГА ТАКЛИФ ҚИЛИНДИ

ВАРШАВА, 20 июнь. (ТАСС). Польша Халқ Республикасининг ҳукумати жаҳонда биринчи космонавт, Совет Иттифоқи Қаҳрамони майор Ю. А. Гагаринни Польшага келишга таклиф қилди.

ЯПОНЛАР ЎЗ ЕРЛАРИ УЧУН ҲАҚ ТЎЛАМОҚДА

ТОКИО, 20 июнь. (ТАСС). Япония ҳукумати япон еридаги кичкина участкани Японияга қайтариб бериши учун... Қўшма Штатларга 1 миллиард иена тўлашга рози бўлди. Ана шу участкани ҳозирги вақтда Американинг Токиодаги Кэмп-Дрейк ҳарбий базаси эгаллаб турибди.

Япония билан Америка ўртасидаги янги «хавфсизлик шартномаси»га кўра, Қўшма Штатлар Америка ҳарбий базалари жойлаштирилган япон ерларига ўз истаганича эгалик қилмоқда. Қўшма Штатлар оккупация вақтида катта ер массивларини босиб олган эди, шу ерларни энди Японияга қайтариб бергиси келмаяпти. Қўшма Штатлар ана шу ерларда аэродромлар қурмоқда, ер ости омборлари, ертўлалар қазимоқда ва шу каби иншоотлар қурмоқда.

Шу муносабат билан Токио маъмурлари яқинда зўр кўнгилсизликни бошдан кечиришга мажбур бўлдилар. Шаҳар маъмурлари 1964 йилда Япония пойтахтида ўтказиладиган олимпиадага бутун дунё спортчиларини таклиф қилиб қўйиб, эндиликда зарур спорт шаҳарчалари ва иншоотлари қуришга ярайдиган жой йўқлигини билиб қолдилар. Ҳамма қулай районларни америкаликлар банд қилиб олган. Олимпия ўйинларини ўтказиш учун ерларнинг бир қисмини қайтариб бериш ҳақидаги илтимосга Америка қўмондонлиги дастлаб қатъиян рад жавобини берди.

Япония матбуоти олимпиаданинг барбод бўлиш хавфи туғилгани ҳақида шовқин-сурон кўтарди. Америка генераллари узоқ музокаралар олиб боргандан ва Вашингтон маъмурларининг розилигини олгандан кейингина Япония томони Америка ҳарбий иншоотларини янги участкага кўчиришга боғлиқ бўлган ҳамма чиқимларни тўлайди, деган шарт билан Кэмп-Дрэйкнинг бир қисмини беришга кўндилар.

МАЗМУНЛИ ЎТАЁТГАН КУНЛАР

Йўлингиз тушиб Қатортолга борсангиз, «Алоқачи» пионер лагерига кириб ўтинг. Серқатнов катта кўчадан шундай ўнгга бурилсангиз, атрофга муаттар хушбўй ҳид таратиб турган гулзор оралиғидаги йўлка тўппа-тўғри лагерининг ўзига олиб боради. Дарвозадан ичкари киришингиз билан ўзгача манзара сизни ўз бағрига олади.

Сўлим боғ қуюқ ўрмонни эслатади. Ариқчаларда қўнғироқ чалиб оқаётган зилол сувлар лентадек товланади. Тиним билмай сайраётган шўх қушчаларнинг нағмаси авжида... Боғ этагидан эса болаларнинг қувноқ кулгилари эшитилиб турибди.

Ҳа, олтин қуёш нурига яшил соябонини тутган дарахтзорлар бағрида ёзги каникулга чиққан ёш авлод мазмунли ва қувноқ дам олмоқда.

Бугун 20 кундирки, бу ерда ўйин-кулги, хушчақчақлик ҳукм сураяпти. Дам олаётган 160 ўғил-қизнинг деярли ҳаммаси пойтахт мактабларининг ўқувчиларидир. Яна бир ҳафтадан сўнг боғда хайрлашув гулхани ёқилади. Унинг атрофида ўтириб, аланга шуъласида қизғин суҳбат қуриш қандай яхши! Бировлар қандай дам олганлиги билан ўртоқлашса, яна бирлари лагерь таассуротлари ҳақида қувона-қувона сўзлаб беради. Хушчақчақ даврада сменада ўрганилган қўшиқ ва музикалар баралла янграйди. Хуллас, ҳар ким ўз қувончини тўкиб-сочади.

Дарҳақиқат, лагерда хотира бўлиб қоладиган кўпгина воқеалар юз бермоқда. Бу ерда кунда амалга оширилаётган

Суҳбат қизиб кетди.

Горн чорлайди

тадбирлар қатъий план асосида олиб борилади. Боғ узра горн овози янграганда болалар эрталабки бадантарбияга саф тортишади. Нонуштадан сўнг лагерь яна болалар чуввосига тўлади.

...Эрталабки нонушта тамом бўлган ҳам эди, лагерь радиоузелидан диктор қизнинг овози эшитилиб қолди. «Бугун лагеримизда қизиқ-қизиқ тадбирлар бўлади. Биринчи отряд билан иккинчи отряд спортчилари волейбол бўйича мусобақалашадилар. Саёҳатга чиқмоқчи бўлсангиз, учинчи отряд пионерларига қўшилинг. Лагернинг ўзида 14 та тўгаракнинг ҳаммаси ишлайди. Марказий кироатхонада китобхонлар конференцияси бўлади. Ўқиган бадиий асарлардан олган таассуротингиз билан ўртоқлашишингиз мумкин... Кечқурун эса пионерлар ҳақида бадиий фильм намойиш қилинади...»

Бугунги кун тартиби ҳаммага маъқул бўлди. Шу туфайли ҳар ким ўзи ёқтирган иш билан машғул бўлиши учун жой-жойларга тарқалди. Тўлқин Ваҳобов билан Саша Жуков тирик бурчакда боқилаётган қуёнларга қараш учун кетишди. Музаффар Йўлдошев 3—4 ўртоғи билан дурадгорлик устахонаси томон йўл олди. Ёш боғбонлар ҳам енг шимариб ишга киришди.

Радиоузелдан гапирамиз.

— Ҳозир боғдаги ҳамма ишларни болаларнинг ўзлари қилишаяпти, — лагерь директори В. Муҳамедова пионерлар ҳақида фахрланиб гапирарди. — Гулзор ҳам уларнинг кучи билан кенгайтирилди. Ғарқ пишган меваларни териб складга топширишда ҳам яхши ёрдам беришаяпти бу азаматлар. Навбат-навбати билан гулларга сув сепишади, йўлкаларни супиришади.

Тарбиявий ишларга келганда ҳам аҳвол ёмон эмас. Тарбиячилар, пионервожатий ва отряд бошлиқлари болалар билан қизиқ-қизиқ ишларни олиб боришяпти. Пионерлар 3—4 марта сборга йиғилишди. Экскурсия ва походларга эса тез-тез олиб чиқаяпмиз.

Биринчи смена туғагач, лагерь бағрига яна 160 бола дам олгани келади. Уларнинг мазмунли ва хушчақчақ дам олишларини таъминлаш учун ҳозирдан тайёргарлик кўрилаяпти. Кўпгина тадбирлар планлаштирилди. Ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлар пионерларнинг азиз меҳмонлари бўлишади. Кичик мезбонлар ҳам ўз навбатида саноат корхоналарига экскурсияга боришади.

Соя-салқин ва оромбахш боғ ўрнида жойлашган «Алоқачи» шаҳар пионерлар лагерининг байроғи кузгача ҳилпираб туради.

А. АЛИЕВ.

Навбатчилик постида.
А. Абалян фотолари.

РУМИНИЯ ҚУРИЛИШЛАРИ ҲАҚИДАГИ ФОТОГРАФИЯЛАР

Тошкент Округ Офицерлар уйининг паркида очилган «Руминия Халқ Республикасидаги қурилишлар» деган фотовиставка социалистик мамлакатлардан бирининг муваффақиятларини акс эттиради. Руминиянинг СССР билан дўстона алоқа жамияти томонидан юборилган элликта стенд ишонч билан социализм қураётган халқнинг яратувчилик меҳнати ажойиб самараларини яққол кўрсатиб турибди.

«Виставка социализмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда румин халқи эришган катта ғалабаларни равшан ва яққол кўрсатиб турибди», — деди вернисажда Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Г. Ғ. Ғуломова.

Виставкани ҳозирдаёқ юзлаб киши келиб кўрди. Улар Руминияда халқ ҳокимияти ўрнатилгандан кейин вужудга келган янги индустриал марказларнинг суратлари олдида узоқ вақт тўхтаб, томоша қиладилар. Кўпгина фотографияларда саккиз ва ўн қаватли янги уйларни кўрасиз. «1961 йилда жами 1 миллион юз минг квадрат метрдан иборат 37 минг квартира фойдаланишга топширилади» деган ёзувларни ўқиймиз.

Ўз архитектураси жиҳатидан ажойиб бўлган 23 август номидаги стадион, театрлар, Маданият саройлари, қулай савдо корхоналари, шинам дам олиш уйлари ва санаторийлар Руминияда меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш, маданиятни ривожлантириш тўғрисида ғоят катта ғамхўрлик қилинаётганлигидан далолат беради.

Бу гўзал виставкани келиб кўрувчилар ундан қойил қолаётганликлари ажабланарли бир ҳол эмас. Таассуротлар дафтаридаги биринчи ёзувни олиб кўрайлик. «Руминия Халқ Республикасидаги қурилиш ишларининг кўлами ва тараққиёти ҳайратда қолдиради. Бунга меҳнаткашларнинг маданий савиясини ва моддий фаровонлигини оширадиган халқ ҳокимияти ўрнатилган мамлакатдагина эришиш мумкин», — деб ёзади Янгийўлдан келган пойафзалчи ишчи Икром Умаров. Таассуротлар дафтаридаги кўп ёзувларда қардош румин халқининг муваффақиятлари билан фахрланиш ва қувонч туйғулари изҳор қилинади. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТОТЛИ ҲЎЛ МЕВАЛАР

Ёзнинг тўкин-сочин кунлари бошланди. Колхозчилар, совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнати туфайли етиштирилган сабзавот маҳсулотлари ва ҳўл меваларни колхоз бозорларида, дўконларда истаганингизча топишингиз мумкин.

Шаҳар савдо бошқармаси пойтахт аҳолисига бу тансиқ мевалар билан савдо қилишни яхши йўлга қўйиш мақсадида қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Жумладан, кўп жойларда сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилувчи бир неча магазин қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Сиз кўриб турган расмдаги магазин шулардан бири. Шаҳар «Плодоовощтрести» бу сингари магазинларга ҳар куни тонна-тонналаб маҳсулот етказиб бермоқда. Магазин ходими Носир Рафиқовнинг қўли-қўлига тегмайди. Кўраяпсизми, бу ердаги сабзи, пиёз, карам ва бошқа маҳсулотлар харидорлар кўриши ва танлаши учун жуда қулай қилиб жойлаштириб қўйилибди.

Магазинимиз, — дейди ўртоқ Рафиқов, — «Узбексельмаш» заводининг ишчи ва хизматчилари учун хизмат қилади. Ҳар куни икки тоннагача маҳсулот сотаётирмиз.

Бундай магазинлар Чиланзор, Оқтепа массивлари, Сарикульская кўчасида ҳам ишлаб турибди.

В. Салов фотоси.

ТОШКЕНТНИНГ томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 22/VI да **Евгений Онегин**, 23/VI да **Чио-Чио-Сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — ёзги бинода: 22/VI да **Алишер Навоий** 23/VI да **Гамлет.**

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Балтика осмони (1 ва 2-серия)— «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «УЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Машъум саёзлик — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Шўх қайрилишлар — «КОМСОМОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, кеч 6 ва 10 да), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Тинчликнинг биринчи куни — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 ва кеч 5-20 минутда).

Сенинг дўстларинг — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Рапсодия — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ! (кундуз соат 2, 4 ва кеч 8 да).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Мамлюк — «ОКТЯБРЬ» (кеч соат 9-15 ва 10-45 минутда).

Балтика осмони (1 ва 2-серия) — «ВАТАН», НАВОИЙ номли (кеч соат 9-15 минутдан). «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли, ТЕЛЬМАН номли, «УДАРНИК» (кеч 9 дан), ПУШКИН номли (кеч 9-40 минутдан).

Асфальт тугаган жойда — «ПОБЕДА» (кеч соат 9-15 минут ва 11 да).

ГРАЖДАНЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент почтамти

ва шаҳар алоқа бўлимлари СССРнинг темир йўл ёнидаги ҳамма пунктларига юбориш учун **гражданлардан ва ташкилотлардан**

ҲЎЛ МЕВА ВА САБЗАВОТ

ПОСИЛКАЛАРИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бундай посилкалар йўлда энг кўпи 3-6 сутка юради.

Ташкилот, колхоз ва совхозлар томонидан бошқа ташкилот ва корхоналар адресига юбориладиган 10 ва ундан ошиқ миқдордаги посилкалар учун карантин сертификатлари тақдим қилиниши лозим.

Посилкаларнинг йўлда бўлиш вақтини камайтириш учун, уларни авиапочта орқали юборинг!

Тошкент почтамти.

ОЛТИНТОПГАН ГЕОЛОГИЯ-РАЗВЕДКА ЭКСПЕДИЦИЯСИГА

геологик съёмка ишларини олиб бориш учун геолог инженерлар ва техниклар

керак

Мурожаат учун адрес: Ленинобод область, Олтинтопган посёлкаси.

«КООПХЛАДОТОРГ. МОНТАЖИ»ГА

4, 5, 6-разрядли **электриклар, электросваркачилар, газосваркачилар** (дипломли), **токарлар, слесарлар**, 4, 5-разрядли **сантехник слесарлар, монтажчи слесарлар, холодильник установкалари монтажчилари, ёрдамчи ишчилар**

керак

Тошкент шаҳар, Ипподром кўча, 2-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин (5-трамвайнинг «Оқуй» остановкаси).

2-Застройщик проезд, 39-уйда турувчи **Ҳасан Яқубович Шарафиддиновнинг** Навоий кўчаси, Строительний переулок, 2-тупик, 18-уйда турувчи Фануза Ҳабибуловна Шарафиддиновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Чехов кўчаси, 22-уйда турувчи **Артур Борисович Токарскийнинг** Т. Шевченко кўчаси, 30-уйда турувчи Светлана Сергеевна Токарскаядан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар партия комитети ва Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳар партия комитетининг штатдан ташқари инструктори, пенсионер, 1919 йилдан КПСС аъзоси

Николай Дмитриевич ЕСИННИНГ

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига самимий таъзия изҳор қилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ:

Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Секретариат 34808, 115. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Хатлар бўлими — 34048, 156. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 09184. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босма хонаси. Нашр. В. 1022.